

ZAPADNI IMPERIALIZEM je kontrolo nad Kitajsko popolnoma izgubil. Čiang Kaišek je še pred tedni pobegnil in s sabo je vzel iz Nankinga za kakih dve sto milijonov dolarjev ameriškega zlata. Ostro v vse zlate, kar ga je še ostalo. Članek o Kitajski je na tej strani v 3.-4. koloni.

Zapadna demokracija izkorišča v kolonijah milijone brezpravnih

Nad 243 milijonov ljudi v podložnosti samo v državah atlantskega pakta, nešteti drugih. — Invazije, ubijanje — vse v imenu demokracije.

V sklepanju atlantskega pakta, ki je bil skovan v imenu obrambe svobode in demokracije, se ni izmed zastopanih dežel oglašil noben njihov državnik s kakim načrtom, da ker so toliko za svobodo, čemu ne bi ta atlantski pakt tudi kaj storil za onih četr milijarde ljudi, ki jih ima v absolutnem podložnosti.

"Glas vpijočega v puščavi"

Mnoga teh ljudstev v kolonijah so sedaj v borbi proti svojim starim tlačiteljem. Francija jih kolje v Indokini — z ameriškim modernim orožjem. Drugače bi morale francoske čete s svojim domačim orožjem podleteti vsled premoči prebivalstva Indokine, ki šteje 25.000.000 duš in meri 286.000 kv. milj površine. Torej ima nad polovico toliko prebivalstva kot Francija sama in po površini pa je večja. Francijo je Indokino mahoma izgubila čim je stopila v vojno proti Nemčiji, kajti Japonska je bila Hitlerjeva zaveznica in Indokini je rekla, naj se proglasi za svobodno pod japonsko "zaščito". To je storila. In bila je res veliko bolj prosta v japonski azijski sferi kot pa je bila prej pod francoskimi tlačitelji. Ko je bila Japonska poražena, je ljudstvo Indokine mislilo, da bo odslej še bolj "svobodno". A kmalu so s pomočjo angleškega brodogradništva prišle francoske čete, moderno opremljene — z ameriško municijo seveda, ker svoje niso še imeli in je ne bodo še dolgo.

Domače prebivalstvo pa se ni hotelo podati in tako se morajo Francozi tepsti s četami in gerilci upornega indokineškega ljudstva ter ga pobijajo. A podjar-

Ali vam je naročnina potekla...?

Tekoča številka Proletarca je

2161

Ako je številka tik VASEGA imena na NASLOVU na PRVI strani nižja, to pomeni, da vam je naročnina potekla za toliko tednov kolikor je številka v vašem oklepaju nižja od gornje. Prosimo, obnovite jo!

Prihranite nam s tem pri delu in na poštnini!

DRŽAVNI ODDELEK PRIZNAL, DA JE NA KITAJSKEM KAJŠEK PROPADEL

Senator McCarran, demokrat iz Nevade, je v zbornici predlagal povišanje ameriških davkov na nacionalistični kitajski vladi za poldrugo milijardo dolarjev in pa da naj se ji ob enem pomaga z našo ekonomsko ter bojno silo.

Argumentiral je, da kaj nam koristi, ako zmagujemo proti "komunizmu" v Evropi, ko pa vojno proti komunizmu izgublamo v Aziji in posebno na Kitajskem.

Omenjeni senator je dobil mnogo pritrditve. Tam je treba ščititi ameriške interese. O ščititvi demokracije na Kitajskem ne govore mnogo, ker jo pod diktatorjem Čiang Kaišekom ni bilo nič. Pač pa o nevarnosti "komunizma". Tudi radio komentatorji, mnogi "vplivni" listi, politiki, industrialci in pa "patriotične" organizacije, zahtevajo, da naj Kitajsko rešimo "pred komunizmom" pa naj stane kar hoče.

Senatnemu odseku za vnanje zadeve je na McCarranov predlog odgovoril na povabilo državni tajnik Dean Acheson. On — naravno — ni prijatelj "komunizma" ne na Kitajskem ne kje drugje, a se je sprijaznil z dejstvom, da je Čiang Kaišekov režim, za katerega so naši davkoplačevalci potrošili že več milijard, izgubljen. In ako bi ga hoteli oteži, oziroma ga posaditi nazaj v Nanking, bi to zahtevalo ogromno stroškov in pa oboroženo intervencijo ameriške sile.

Tisti, ki so na mehkih stolčkih, in ki jim je le za investicije na Kitajskem, in ker jim ne bo treba v vojno, so zanj. Torej Acheson — ako hoče biti previden državni tajnik, se ne sme izpodnesti takim zahtevam pač pa povedati resnico, da je posebno v tem slučaju za zvezno vlado in Trumanovo doktrino skrajno neljuba.

Acheson je senatu in drugim, ki so za nadaljevanje intervencije na Kitajskem dejali, da je on proti vsaki nadaljnji pomoči režimu, in sicer zato, ker je svojo vojno izgubil vzlic naši finančni, materialni in vojaški pomoči.

Poudaril je, da se Čiang Kaišekove armade niso hotele resno boriti in tako so zaloge ameriške municije in drugega materiala padle v roke komunistični armadi. Dejalo je, da so okoliščine v kitajski situaciji sedaj take, da bi bilo nesmiselno nuditi režimu, ki ni niti v najboljših priložnostih mogel izvajati kakšno zmago ali stati na svojih nogah še kakšno pomoč. Poudaril je, da smo dali Čiang Kaišku po kapitulaciji Japonske dve milijardi dolarjev v ekonomski in vojaški pomoči — in naravno — veliko med vojno. Vzlic temu je izgubil Mandčurijo in vse kraje de-reke Jangce (Yangtze). Niti se ne more vzdržati v južni Kitajski. Severna Kitajka je najvažnejša in ta je sedaj vsa pod oblastjo zmagovite takozvane komunistične armade.

Acheson je senatorjem poudaril, da nacionalisti niso izgubili niti ene bitke zato, ker ne bi imeli zadostne municije ali modernega orožja. Z vsem tem jih je opremila Amerika v več kot v zadostni meri. Zato je večino te opreme zasledila protinacionalistična vojska in stroške pa je plačala Amerika.

Dalje je državni tajnik po pravici povedal, da si vse kitajsko ljudstvo želi miru. Ako bi Amerika podaljševala civilno vojno, bi si nakopala sovraštvo kitajskega ljudstva, sebi pa ogromne stroške in žrtve.

S tem so v krogih zvezne vlade priznali, da je bila politika administracije na kitajskem polom vzlic o-

(Konec na 2. strani.)

Stalno zaposlenih sedaj 1,596,000 manj kakor lani

Zvezni števni biro (Census Bureau) pravi v svojem poročilu, da je bilo letos v marcu 313,000 več stalno zaposlenih kakor v februarju, toda vzlic temu prirastku je število stalno zaposlenih letos za 1,596,000 nižje kakor je bilo lanskega marca.

Za stalno zaposlene smatra zvezni števni urad vse one, ki delajo po 35 ali več ur na teden.

Število stalno zaposlenih lanskega marca je znašalo 45,734,000.

Isti urad navaja, da se je število brezposelnih v marcu v primeri s februarjem znižalo 53,000, toda je še vseeno za 727,000 višje kot pred enim letom.

Za brezposelne se smatra vse, ki so brez zasluga. A tudi tisti, ki delajo dan ali dva v tednu, niso dosti na boljšem.

Dalje pravijo ti podatki, da je bilo v marcu 7,797,000 delavcev zaposlenih od 15 do 34 ur na teden, ali 1,933,000 več s skrajšanim delavnikom kot marca 1948.

Torej da se bi brezposelnost letos kaj posebno znižala, ni dosti upanja. Rajše bo število onih, ki jim bo delavnik znižan, naraslo.

Za zdravila v Slovenijo nabranih \$7,017.95

Iz seznama prispevkov v sklad za zdravila, ki se jih pošilja v Slovenijo, in ga zbira SANS, je razvidno, da znaša skupna nabrana vsota do 31. marca \$7,017.95.

Prispevala so podporni društva, razne druge organizacije in posamezniki. Pošlan je nam bil seznam prispevkov, ki pa je preobsežen, da bi ga v tiskarni mogli do časa postaviti za objavo v tej številki.

Južna Afrika noče komunistov

Predsednik vlade Južnoafriške unije Malan je v zbornici izjavil, da mora biti komunističnih aktivnosti v njegovi državi konec. Za "komunistične aktivnosti" pa je v vladujočih krogih te republike privilegijev smatralo vse, kar deluje ali pa se poteguje za kako napredno akcijo, ali pa ako se poteguje za brezpravne črnce, ali za Indijce, ki delajo na diamantnih ter drugih poljih v naposluzenjskih razmerah. V zakonodaji so oboji brez zastopstva.

'Ali veste, da je Ameriški družinski koledar za leto 1949 knjiga s tako izbornim vsebino, kakršne ne dobite za tako majhen denar nikjer drugje? Naročite si jo! Stane \$1.50.

KOMENTARJI

Zbira in presoja urednik

Praznovrstvo v Zed. državah še vedno cvete. To vidimo spet iz dogodka v mestu Syracuse v državi New York. 11-letna Shirley Anne Martins je poljubila na glavo napol razbit kip sv. Ane. In čudež je bil tu — sv. Ani so se vlije solze iz oči. Čudež je bil sporen župniku pompejske Matere Božje, ki je prišel in videl na lastne oči ponovitev čudeža. Ze prvi dan je stala pred dvonastropno hišico velika množica, mnogi izmed nje so molili, pobožne ženske so klečale, kjer je bilo kaj prostora in vile roke ter prosile sv. Ano, da jih naj usliši v tej ali v oni želji. Ljudi je prihajalo toliko, da je morala policija po ulicah, po katerih se pride do hiše, ustaviti avtne in tovorni promet. Čezdalje več ljudi je prihajalo. "Chicago Sun-Times" poroča, da je bila tudi telefonska postaja v Syracuse nad vse zaposlena, kajti ljudje so se obračali na cerkve, na časopise ali pa ako so koga poznali in od njih poizvedovali o "čudežu". Župnik Rev. Francis Furano od omenjene katoliške župnije pa je odgovarjal: "Da, videl sem na lastne oči!" O solzečem se kipu sv. Ane so izvedli tudi katoličani v bližnji Kanadi in tudi oni so telefonično poizvedovali. Mala Anne pa je poljubljala glavo svojega patrona sv. Ane in ta se je solzila in ljudje pa molili. Ne sicer vsi, ki so prišli — nekateri iz gole radovednosti. Lahko pa bi pristopil k dekletu kak pаметen duhovnik in bi pogledal, kaj je vili v glavico kipa in kako se je potem iz njega voda izpuščila v obliki solz. Tak pаметen duhovnik je bil nekoč na ljubljanskem Rakovniku salezijanec Valjavec. Šel je na Go-renjsko pogledati, kako "švica"

V Newton, Mass., so bili iz jezuitskega učnega zavoda "Boston College" izključeni štiri katoliški profesorji (lajiki), ker so se pritožili, da se v tej šoli uči kakor se vzame, ali pa oboje; namreč, da samo ako si katoličan boš izveličan, in lahko si tudi učil, da si lahko izveličan tudi po kaki drugi krščanski veri, čeprav ne priznava papeža za svojega glavarja. Tem štirim profesorjem menda ni šlo v glavo, da so v jezuitskem kolegiju.

Georgi Dimitrov je postal svetovno znan komunist v času obravnave v Berlinu, kjer je bil obtožen požiga palače nemškega državnega zbora. Dimitrov se je sijajno branil in dokazal, da se je Hitlerjeva justica zarotila proti njemu. Ta sodni proces je dobil svetovno pozornost in na navzoče časnikarje iz tujih dežel je napravil Dimitrov zelo dober vtis. Pa tudi na sodnika, ki ga je mislil poslati v smrt, pa je renjsko pogledati, kako "švica" (Konec na 4. strani.)

Nekaj o naših stvareh

Ameriški družinski koledar gre dobro izpod rok. Anton Jankovich v Clevelandu je naročil še sto izvodov, Anton Zornik v Zapadni peni pa 50. Pred njima je pisal po drugo naročilo Tone Shular iz Kansasa — torej trije Toneti so drug za drugim dokazali, da delo le gre izpod rok, čeprav so ovire in zamude.

Mrs. Frances Vidmar je prodala ob priliki Prešernovega koncerta v Chicagu 18 izvodov koledarja.

John Turk na čikaškem north side jih je naročil 12 izvodov, da jih razpeče med člani društva Slovenski dom št. 86 SNPJ ter med drugimi prijatelji. Joe Kosich iz So. Chicaga vprašuje, čemu jim niso bili koledarji že poslani. Pač zamuda. Rad bi jih razprodal med člane druž. št. 8 SNPJ. To društvo bo slavilo v nedeljo 15. maja v Hrvaškem domu, 9618 Commercial Ave. 45-letnico obstanka.

Največ obnovitvenih naročin sta poslala minuli teden Louis Barborich iz Milwaukeeja in L. Werdinek iz W. Virginije.

Ta petek 22. aprila se vrši redna seja kluba št. 1 JSZ. Po končanem dnevnem redu bo predaval Joško Oven o vtisih s svojega potovanja po Mehiki in po južnih ter jugozapadnih krajih Zed. držav. Vstop prost tudi nečlanom.

Prosveta je imela obširno oceno o letošnjem letniku Ameriškega družinskega koledarja ter razna karistna pojasnila. Hvala za naklonjenost in sodelovanje.

Urednik Glasu SDZ (glasilo Slovenske dobrodelne zveze) je v prejšnji številki omenil, da bo imel oceno ta teden.

V Komentarijih v tej številki smo se dotaknili tudi Adamičevega intervjuja, ki ga je imel objavljenega v ljubljanskem Slovenskem poročevalcu.

Peter Benedict iz Kalifornije je poslal nekaj sugestij glede bodočnosti Proletarca. Bodo v prihodnji številki.

Herman Grebenc iz Detroita piše, da bo za v prihodnjo številko, ki bo posvečena prvemu maju, poslal v obliki pozdravnih oglasov lepo vsoto "copakov" in oglas.

Odgovori na pisma naročnikov bodo poslani ta teden.

V nedeljo 24. aprila se vrši v dvorani SNPJ v Chicagu premiera prvega slovenskega umetniškega filma. Podrobnosti o njemu so na 5. strani.

Jeza v unijah nad kongresom narasla

Člani zveznega kongresa so se minuli teden razpršili na kratke velikonočne počitnice ne da bi v prvih treh in pol meseca zborovanja kaj prida sklenili. Izmed takozvanih socialnih zakonov, ki naj ščitijo malega človeka, ni bilo sprejeto drugega kot da se podaljša vladna kontrola nad stanarini, toda ob enem so bile sprejete razne določbe v prid "land-lordov", ki omogočajo novo zvišanje stanarine. Ob enem posameznim državam in mestom spremenjeni zakon dovoljuje ukiniti kontrolo zvezne vlade nad stanarini, ako smatrajo da ni več potrebna. Ker imajo "real estate" interesi v lokalnih zbornicah še več moči kot jo imajo v zveznem kongresu, so si lahko mislili kaj predstavlja taka rahla "kontrola" in pa tak zakon!

Bil pa je sedanji zakon zelo radodaren in razsiren. Kako lahko je dajati denar, ako ni tvoj, dasi člani zbornice niso bili izvoljeni v tak namen pač pa da z ljudskim denarjem varčujejo ne pa da ga mečejo kdove vse

komu z lopato.

Za Marshallov plan bo šlo kakih najdaljših pet in pol milijarde in v pomoč državam atlantskega pakta za oboroževanje tudi nekaj milijard. Dalje je kongres odobril 16 milijard za oboroževanje naše bojne sile!

Ni pa še storil ničesar resnega glede stanovanjskega problema. Milijarde imamo za vse — za Grčijo, Turčijo in imeli smo jih za nacionalistično Kitajsko, za Anglijo itd., nimamo pa jih za gradnjo cenjenih stanovanj, ker to bi bil — "socializem"! Nismo denarja za javno zdravstvo, ker tudi to bi bil "socializem"! Demokratiška stranka — ako se spominjate, je imela v lanskem volilni kampanji vse to v programu, republikanska je capljala za njo in ko so demokrate tako sijajno zmagali, so se liberalci, kolikor jih ni bilo z Wallaceom, in unijski voditelji razveselili — češ, pa se je nam le posrečilo napraviti iz demokratske stranke res liberalno stranko, z liberalnim programom in liberalnim predsednikom

na čelu. Truman je nekaj časa celo pretel, da bo šel spet na turo proti kongresu kakor je šel lani, ako ne sprejme njegovega programa. A kongres je ostal trmast in Truman je šel na daljše počitnice v Florido. Kongres je pod spretnim manevrom diksokratov in republikanskih torijev, ter brezbriznosti ostalih poslancev in senatorjev predloga za obljubljene državljanske pravice črncem in drugim manjšinam kratko malo položil na stran, oziroma jo odvrnil. Mi smo rekli takoj po volitvah, da bo to storil, kajti svojih obljub ne misli izpolniti ne ena ne druga stranka.

Najbolj pa se je jeza unijaki veljaki, ker so bili v lanskem kampanji tako potegnjeni, da so potrošili za demokratsko stranko in njene kandidate mnogo stotisočakov in potem pričakovali, da bo večina kongresa svojo glavno obljubo takoj izpolnila. Namreč da bo nemudoma zavrgla Taftov-Hartleyjev akt. A je še prav tam in prav tako veljaven kakor je bil. Seveda kongresniki govore

o njemu, a da bi na izvršitev svoje obljube kaj storili, to se jim nič ne mudi. In se jim tudi ne bo. Kadar bo v nadomestilo res sprejet kak nov delavski zakon za reguliranje odnosov med unijami in delodajalci, bo nov zgolj po imenu. Ker imajo delodajalci vso politično moč, ker so tudi zakonodajalci za sedanjim gospodarskim red, vitevši ogromna večina takozvanih unijskih vodij — bo naravno vsaka nova delavska postava taka, da bo ščitila interese monopolov in ovrnila "monopol unij".

Wagnerjev akt je bil za unije najboljši kar jih je še bilo takih postav. Toda bil je sprejet pod Rooseveltom — v ogromni krizi, ko se je velekapital potuhnil in pustil Rooseveltu, da ga je rešil z dajetvami koncesij unijam, z drobtinami brezposelnim in z velikimi posojili bankam ter drugim velekorporacijam.

Sedaj so finančni magnati na konju in v razrednem boju sloz-

PRIPovedNI DEL

Miško Kranjec:

Fara Svetega Ivana

ROMAN

(Nadaljevanje.)

Njih sanje so otopele, njih idealizem se je razbil, običajne neke v svetoivanovski ilovici in ni mogel izvlči nog iz blata.

In zato so tudi z nezaupanjem, z odmikanjem gledali nova človeka, ki sta vdrla v njihovo umirjenost. Ne da bi mislili, se jim je vendar zdelo, kakor da nekdo po sili moti njihov mir, da jim spravlja v nevarnost njih borni kruh. Njih srca so bila hladna, zaprta.

"Klerikalci niso," je dejal Matija Gizi, ko sta govorila o njih, "toda klerikalizem jih je zastrupil, če že ne ubil. Duše jim ubija," se je popravil. Da, zdelo se je, da jim resnično ubija duše. Nato je dodal: "Moral bom od tod, da se te vsaj malo privadijo. Zdaj so še tako napeti... In tudi do ljudi še ne morem. Nikamor ne moreva."

Nista mogla nikamor. Šla sta lahko samo na sprehod po cesti. Zakaj drugod je ležal sneg in so bile le ozke gazi. Edino po cesti je bila pot širja in shojena in edino tja sta imela pravico. Samo tam nista bila sumljiva.

"Od daleč je kraj lep," je dejal Matija, ko sta gledala na celotno podobo Svetega Ivana, zbrana na položnem hribu. "Če pa mu pogledaš od blizu v srce in dušo, te kar zazebe. Vse ljudi so ubili," je govoril bolj zase kakor Gizi. "Tisoč let so jih ubijali in niso dopustili, da bi se ljudje vsaj malo dvignili. Ne, ljudje po njihovem ne smejo naprej."

Ne, nihče ni smel naprej. Tudi učitelji so morali čepeti, kjer so bili. Pri Svetem Ivanu so čepeli v težki ilovici, ki jih je ubijala.

Preden sta odšla, sta Sušnikova le ušla Klemenčeva in ju kratko in malo zvlekla k sebi v sobo. "Saj se nismo spili, kaj?" je kričal Sušnik, sedeč za obloženo mizo pri pičici.

"Te dni vaju motiva," je rekla Mica, ko ju je potislila k mizi in jima že ponujala vsega. "Pri nas je vedno grozen ropot," se je smejala. "Toliko ljudi prihaja! Pa saj ne moreva biti brez njih, čemu bi se smerila, ne Konrad?" je rekla in položila roko na ramo in sedla k mizi, tako kakor je nekoč sedela na pošti, da so njene polne prsi obležale na mizi, ne da bi jo vsaj malo motilo, ko ji je obleka odstopila na prsni in je bilo videti oble dojk, ki jih otroci niso izmogli.

Sušnik se je hahljal, ponujal Klemenčevima pičico in se skoraj čudil, da tako malo pijeta. "Bi vas že navadil!" je govoril. "Pravijo, da tudi vi pišete," je rekla Mica. "Pa kako, da potem ne pijete? To je vendar pro-

ti pisateljskim maniram. Saj so nam nekoč rekli v šoli, da so vsi veliki pisatelji bili tudi veliki pijanci —"

"Mica, to so ti rekli kje v gostilni, ne v šoli," se je zarežal Sušnik.

"Tudi v gostilni se pove miasikatera resnica," je odvrnila ona, ne da bi jo bilo kaj sram. "Pa recite, da ga Vodnik in Prešeren nista? In Cankar se je v pijanosti pobil, mar ne?"

"Mica, ne kvantaj," jo je miril Konrad. "Gospod Klemenčev ni Koren. Oni prenese take stvarnosti. — Veste," se je obrnil k Matiji. "To so neke žužnjali in je pobrala. Vsa čast Prešernu. Ko sem bil v gimnaziji, sem se učil njegovih pesmi na pamet, tudi Cankarja sem nekoč bral, da odkrito priznam, nekoč... Zdaj se mi ne ljubi mnogo..."

"Mar naj bi iz hvaležnosti brala slovenske knjige ko pa naju domovina preganja?" je vzkliknila Mica.

"Kaj so vaju preganjali?" je vprašal Matija začuden.

"Pa še kako!" je vzkliknila Mica, kar pa je Konrad nekoliko popravil:

"Veste, človek rajši sam gre od nje daleč proč, da si ohrani svoj mir. Ne morem teh žalostnih slovenskih razmer. — Ali traktirate? Ali preferansirate?"

"Včasih sem," se je Matija, ne da bi vedel zakaj, nekam žalostno nasmehnil.

"Jutri sva zadnji dan tu — malo sva zavlekla — pridite no k Podlesku. Podnevi tam mečemo. Tja pride tudi Plavšek. Morate se vam čudno zdi, he? Kaj pa naj počne človek na vasi, vas vprašam? Naj se ukvarjam s politiko tu pri Svetem Ivanu? Lacherlich! Politiko je vzel župnik v zakup za vse večne čase in kmet ne bo nikdar drugače mislil, kakor misli in hoče župnik. In nazadnje, zakaj bi se ukvarjal s kmeti? Potem se lahko ukvarjam tudi z žabami v mlaki. Pusti jako pri miru! Mica bova lepo v miru živela. Otroci nimava in mi je malo mar, kako bo na svet. Poleti bom zaprosil za pokoj, potem pa se vrneva sem v svoj domek in takrat bom vrgel križ čez ves svet: pojdi, svet, kamor se ti zdi, meni pa daj mir."

"Ali bi čaja, gospa Giza?" je vprašala Mica.

"Aber ja!" je vzkliknil Konrad. In že je Mica pohlajala po čaj, ki ga je očitno imela skuhaneha kar poln lonec. Nalila je čaja in ga ponudila vsem in spet sedla k mizi.

"Uh," je rekla Gizi. "Tako mlada sta, pa se nimata nič rada, jaz pa se še zdaj rada stisnem k možku, ne Konrad?" In res se je stislila k njemu.

"Aber ja, Liebchen," je dejal Konrad. "Ko se že moraš, pa prav k meni!"

"Tako življenje bi moral človek opisati," je dejal Matija Gizi, ko sta bila v svoji kuhinji. "Na eni strani bi opisoval grozote vojne, življenja sploh, na drugi pa to idilično, odmaknjeno življenje..."

"Napiši," je odvrnila. On pa se je grenko nasmehnil: čutil je, da nima moči.

Ko sta odhajala spat, ji je dejal: "Ali ne bo strašno, ko bom jaz nekoč tak Konrad, ti pa taka Mica, kaj?"

Gledala ga je nekaj časa, nato pa se zasmejala:

"Midva ne bova postala taka. Saj vendar njiju... preganjajo, ne?"

"Da," je pritrdil Matija. "Ampak tisto o žabah in politiki je bilo dobro. Mislim, da sta sama največje žabe..."

Naslednji dan ga je le zvleklo k Podlesku. Ne da bi igral. Hotel je nekaj videti, ne da bi vedel, kaj je ta "neka", kar bi rad videl. Tista primera o žabah v mlaki in politiki mu ni šla iz misli.

Našel je vse tri meše sredi partije preferanse. Pozdravilo so ga z veseljem, ne kot Matijo, ki ga je mislil župnik in kaplan, temveč takega, ki bo odigral partijo preferanse ali taroka ali tudi šaha. Prisedel je in gledal igro, hkrati pa nje, poslušal njihove kvartaške dovtype in mislil na to srečno življenje "žab", ki jih vse dogajanje na svetu ne more vznemirjati. Gledal je starega žandarja, ki je napeto mislil na igro, ker bi rad dobil vsaj za eno cigaro, vmes pa pohitel streč kmetičem ženskam in dekletom, stisnil tej ali oni roko, ali jo celo rahlo udaril po zadnjici, ko je šel mimo, in se pri tem hahljal, ker se je spominjal sladkosti greha pri takem belem telesu. Matija je gledal majhnega okroglega Plavška, ki je kakor Podleskec napeto mislil, a ne zato, da bi dobil za cigaro, marveč da bi mu ne bilo treba plačati oduhru za cigare, pa pri tem pogledoval na uro, če je že čas, ko ga bo "soproga" čakala domov. Gledal je Matija "politično žabo v luži", Sušnika, ki ga je domovina preganjala, pri čemer najbrž niti domovina ni vedela, zakaj ga preganja, niti on sam, ko je vendar bil zdaj tako pošten, miren državljani, ki politiko prepustijo župniku in njegovim žabam, sam pa je, pije, je, kvarta, pije in je, in zvečer lega k svoji mesnati ženi, ki mu že podnevi razgalja pred očmi svoje polne prsi, pa se ponoči valja ob njem z vsem svojim mesom in s svojo neutrušeno hotljivostjo, pri čemer ta iznemogel Sušnik izreka nežne besede "Liebchen", ob vsem pa še misli, ali se je ta Mica vendar le kje "spotoma" predala svojemu, se edinememu oboževancu zagarju Rožiču, ki mu jo, kakor je sumil, krađe vselej, kadar se vrne.

Gledal je Matija to "idilično, vaško" življenje, kjer je politika prepustena župniku in njegovim "žabam v luži", kolikor mu te politike ne krađe Sušnikov oskrbnik Miha, ki doma otrokom razlaga o revoluciji, o novem svetu, in ki ima sina v Zagrebu, kateri govori o buržuiziji in o tem, da "prihaja čas, ko bomo pometli z njimi", kjer pa hkrati mladi, nekoč idealov polni učitelji, z mrzlimi srci posedajo po sobah, mislijo na svoje vsakdanje ljubezni, ki se bodo nekoč, ako pojde vse v miru naprej, prelevile v ljubezen Micine vrste, pa se pri vsem boje edino tega, da bi se jim ne bilo treba preveč srečavati s Klemenčevima, ker bi jim to lahko zelo škodilo, ako župnik izve.

Naslednji dan sta se Sušnikova odpeljala. Hiša je bila prazna. V njej je še zaudarjalo po različni pičici, po črtvi in spotenem debelem Micinem telesu, dokler se Miha ni spravil ribat podov, dokler ni odprl oken in spustil v prostore ostrega zimskega zraka.

V hiši je bil spet mir, nekaj domačnosti se je naselilo v ta dom. Nič zato, če Matija ni mogel pisati, če ni mogel priti do src ljudi pri Svetem Ivanu, čutil je, da pride tudi za to čas. (Dalje prihodnji)

Deček: Čemu se naj bojim "rdečkarstva"? Saj sem jih poslušal, ko so rekli, da nam hočejo dobro!

"Da, tako govore, a ko bodo meni vse vzeli, kaj bo tebi ostalo?"

"Nu — morda pa bomo potem vsi vse imeli!"

V čem je revolucionaren pomen kmečkih uporov in Matije Gubca

V letošnjem Ameriškem družinskem koledarju na 2. strani je Radaušov kip "kmečkega kralja" Matije Gubca. V zgodovini slovenskega in hrvaškega naroda je Gubec nesmrten, ker si je upal podvzeti kmečke upore v najtežjih okoliščinah. Bil je poražen in mučen. Na zagrebškem trgu 15. februarja pred 376 leti je bil kronan za "kmečkega kralja" z razbeljeno krono. Duhovščina je ta strašni zločin spremljala z blagoslovi in ljudstvo pa je klečalo ter molilo, da se bi taki uporniki, kakor je bil Matija Gubec, nikdar več ne pojavili.

Sledeči članek vam podaja nekaj zgodovine o poglavju, v katerem je živel, delal in se boril Matija Gubec:

Proti koncu srednjega veka se je začel fevdalizem razkrajati, ker je postal ovira za družbeni razvoj. Fevdalizem je v zgodnjem srednjem veku pomenil socialni, gospodarski in kulturni napredek, ko pa je prišlo do novih iznajdb in do odkritja Amerike, so začele fevdalne sponje zavirati vedno bolj se razvijajočo trgovino in obrt, kar je pač moralo povzročiti velika socialna trenja, iz katerih se je začelo porajati meščanstvo. Družbeni proces razkroja fevdalizma in pripravljanje, tal za novi meščanski družbeni red pa so v 16. stoletju spremljali na Slovenskem važni zgodovinski dogodki in pretresi, ki so imeli globok vpliv na vse zgodovinsko dogajanje slovenskega ljudstva. Pri tem mislimo predvsem na reformacijo in kmečke upore.

V začetku je reformacija pomenila upor porajajočih se meščanskih slojev proti fevdalizmu, ker je bil katolicizem njegov ideološki izraz. Ko pa je revolucionarna ideja, ki je bila zapadlena v reformaciji, vzplamela v upor kmečkih množic proti plemstvu, se je meščanstvo tega revolucionarnega vala ustrašilo, ker so mu postali ti upori nevarni. Zato je tudi Luter v začetku pozival na oborožen upor, kasneje pa se je obrnil proti revolucionarjem in je podprl plemstvo. Podobno se je zgodilo tudi na Slovenskem, kjer je Trubar pozival ljudstvo, naj pokorno prenaša vse krivice s strani plemstva. V tem je tudi glavni vzrok, zakaj so se slovenske kmečke množice kmalu odtujile protestanstvu, ki ga je pri nas v glavnem predstavljalo tuje nemško plemstvo. Kljub vsemu temu pa nihče ne zanika dejstva, da je ravno reformacija zanetila revolucionarno gibanje, ki so skozi vse 16. stoletje stresala temelje propadajočega fevdalizma.

V 15. in 16. stoletju se je položaj slovenskih kmetov močno poslabšal. Z naraščanjem trgovine se je povečal tudi obrok kovinskega denarja. Graščaki, ki so se prej zadovoljili z malim in katerih zahteve so bile zato omejene v glavnem na kmečke prisilke, so začeli vedno bolj odirati kmete ter zahtevati od njih visoke dajatve, da so lahko prišli s prodajo pridelkov do potrebnega denarja. Trpljenje ljudstva je postajalo vedno hujše tudi zaradi trajnih bojov med Habsburžani in celjskimi grofi, zaradi stalnih turških napadov, ki so popolnoma upustošili slovensko zemljo. O tem piše Sperans v svoji knjigi Razvoj slovenskega narodnega vprašanja, naslednje:

"V takem položaju je kmet segel po samoobrabi in pričel skrivati denar, kajti če so mu odvzeli zemljo, skritega denar-

ga je zgodovina obsodila na smrt. Kmečki punti so bili sredotežen činitelj. Izpopolnila jih je slovenska protestantska knjiga. Slovenska misel je živel obe naslednji stoletji v globoko uklesanem spominu na burno stoletje skupnega boja zoper fevdalno gospodo, kajti nič ne more tesneje povezati ljudi med seboj kot skupen poraz in skupno upanje v končno zmago. Brez pretiravanja tedaj lahko trdimo, da so reformacija in kmečki upori položili temelj slovenskemu narodu."

Od teh kmečkih uporov je bil največji slovensko-hrvaški upor leta 1573, ki ga je vodil Matija Gubec. Povod tega upora je bilo nečloveško samovoljno ravnanje s kmeti graščaka Franca Tahija v Stubici in na Susedgradu. Preganjal je kmete, jim nalagal vedno višje dajatve, jih zapiral v temnice ter jih kaznoval s telesnimi kaznimi, tudi če niso bili ničesar krivi. Posegal je tudi v njihovo družinsko življenje in jim oskrnil mnogo deklet in žena. Kmetje so se zamen pritoževali na Dunaj, zamen so iskali pravice, zato so sklenili, da si bodo pomagali sami. Začeli so se pripravljati na upor. Najprej so bili manjši upori proti Tahiju samemu, pozneje pa se je razplamela borba proti vsej gospodi brez razlike. Vsi kmetje ob Savi, Sotli in Savinji so se razgibali. Uporni kmetje so v Stubici izvolili "vlado" treh mož. Na čelu jim je bil Matija Gubec, imenovan beg, Ivan Pasanec in Ivan Mogaič. Poleg tega je bilo treba urediti tudi vojsko. Za vrhovnega poveljnika so proglasili Ilija Gregoriča. Zunanje znamenje upornikov je bil zimzelen, ki so ga nosili za klobukom.

Nameni upornikov so bili dalekosežni. Z bojem "za staro pravdo" naj bi se rešili vsi slovenski in hrvaški kmetje iz oblasti gospode. Odpravili naj bi se tudi vsi uradniki, ki so pobirali davke in naklade, vse mitnice in carinske postaje, da bi se odprli trgovini svobodni promet do morja. Če bi v svojem boju uspeli, bi bili kmetje ustanovili v Zagrebu skupno cesarsko vlado za vse slovensko-hrvaške pokrajine, pobirali bi sami vse davke in naklade ter poskrbeli za varnost Krajine proti Turkom.

Glavni del kmetijske vojske je po Gregoričevnem ukazu ostal pri Stubici. Gregorič je krenil čez Sotlo in zavzel Brežice, del njegove vojske pa je pod poveljstvom njegovega kapitana Kupinca prodiral proti Krškemu. Tu so se kmetje 5. februarja 1573. srečali z uskoškim poveljnikom Thurmom, ki jih je poginjal v beg. Naslednji dan je divjala huda bitka pri Kerestincu in Mokricah, kjer je plemič Alapič s konjiki grofa Zrinskega in drugimi četami pobil okoli 1000 kmetov. Uskoki in druge čete so zažigali kočje upornikov, jim plenili živino in imetke, kakor so delali Turki. Gregoričeve čete, ki so naletele na dobro oboroženo vojsko štajerske gospode, so bile tudi poražene. S temi krvavimi porazi je prišla vrsta na glavnino kmečke vojske v Zagorju. Banska vojska

pod vodstvom Gašparja Alapiča se je s pet tisoč možmi blizala kmečki vojski, ki je šla še kakih 8.000 mož in ki se je utrnila na Stubičkem polju. Dne 9. februarja 1573. je prišlo na tem polju do hude bitke. Kmetje so se zelo hrabro držali, tako da se je baje v štirinurnem boju nagibala zmaga že na njihovo stran, dokler ni slednjič konjenica omajala kmečkih vrst in jih zapodila v beg. Po sporočilu sodobnikov je obležalo mrtvih 5.000 kmetov. Od vodij je padel Mogaič na bojnem polju, Gubca in Pasanca pa so ujeli in ju odvedli v Zagreb ter ju 15. februarja umorili na Markovem trgu. Najprej so ob nečloveških mukah ubili Pasanca, potem pa so Gubcu z razbeljenimi kleščami trgali meso, ga ustoličili na razbeljen železen prestol, mu na glavo pritisnili žarečo železno krono in mu slednjič telo razčrterili kakor razbojniku. Tako se je končal ta največji kmečki upor, ki so ga plemiči zadušili v krvi. Spomin na ta upor, na to veličastno revolucionarno akcijo, pa je ostal in je pričal o živi sili slovenskega ljudstva, ki ni hotelo umreti.

Demokracija v Texasu

Senatna zbornica države Texase je soglasno odobrila predlogo, da se izključi iz šole vsakega dijaka, ako se mu dokaže, da je udeležen komunističnih aktivnosti ali član komunističnih frontnih organizacij.

Seznam priredb slovenskih organizacij v Chicagu

Organizacije v Chicagu in okolič, ki žele imeti svoje priredbe označene v tem seznamu, naj nam sporoče podatke, enako tudi popravke v slučaju pomot.)

Centralni odbor SANSOVih podružnic v Chicagu — proslava četrte obletnice osvoboditve Jugoslavije v nedeljo 24. aprila v dvorani SNPJ.

Slovenski dom št. 86 SNPJ — praznovanje 41-letnice društva v soboto 7. maja v Swiss Club Hall, 639 Webster Ave.

Družabni klub Slovenskega centra — veselica ob priliki dokončanja predelave spodnjih prostorov in dvorane v soboto 14. maja v SDC.

Društvo Delavcev št. 8 SNPJ — slavnost 45-letnice v nedeljo 15. maja v So. Chicagu.

Klub št. 1 JSZ — piknik v korist Proletarata v soboto 9. julija pri Keglu v Willow Springsu.

Pevski zbor Prešeren — piknik v nedeljo 21. avgusta na Keglovem vrtu v Willow Springsu.

Društ. št. 707 SNPJ iz Summita priredi "moon light" piknik v soboto 30. julija na Keglovem vrtu v Willow Springsu.

Pioneer št. 559 SNPJ, piknik v Pilsen parku v soboto 6. avgusta, So. Albany ter 26th St.

Progresivne Slovenke, krožek št. 9 — proslavitev druge obletnice krožka s programom in plesno zabavo v nedeljo 16. oktobra v dvorani SNPJ.

Pevski zbor Prešeren — jubilejni koncert v nedeljo 6. novembra v auditoriju Sokol Chicago na So. Kedzie Ave.

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNICI JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET ČLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina za Zdravstveno državo (Invermali Chicago) in Kanado \$8.00 na leto; \$4.00 na pol leta; \$2.00 za štiri leta; za Chicago in Cook Co., \$9.50 za celo leto; \$4.75 za pol leta; za inozemstvo \$11.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 SOUTH LAWDALE AVENUE
CHICAGO 23, ILLINOIS

AMERIŠKI DRUŽINSKI KOLEDAR

LETNIK 1949

Vsebuje ŠTIRINAJST povesti in drugih pripovednih spisov, ŠEST zgodovinskih spisov, PETNAJST pesmi, DEVETINDVAJSET slik in pa koledarske ter razne druge podatke.

CENA SAMO \$1.50

Naročila naslovite

PROLETAREC

2301 So. Lawndale Ave.,

Chicago 23, Ill.

BARETINCIC & SON

POGREBNI ZAVOD

Tel. 20-361

424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE

KOMENTARJI

(Konec s 1. strani)

potem poslal nekoga drugega, napol slabotnega človeka. Dimitrov je bil nato deportiran na posredovanje sovjetskih oblasti v Rusijo v zameno za par nemških jetnikov, ki so bili tam zaprti. Ako bi bil deportiran v Bolgarijo, bi ga radi njegovega prepričanja čakala ječa, ako ne kaj hujšega. V Moskvi je postal tajnik komunistične internacionale in v tej službi ostal dokler ni bila med vojno razpuščena. Po porazu očišča se je vrnil v Bolgarijo in postal predsednik njegove vlade. Bil je prijatelj jugoslovanskega Tita toda samo do izjave kominforma proti njemu. Potem ga je napadla Moskva in drugi vrst, ki so podpisali izjavo proti Titu in njegovi "kliki". Sedaj je — kakor je bilo minuli teden poročano, šel radi slabega zdravja Dimitrov na okrevanje v Rusijo, pred njim pa je bil odstavljen podpredsednik vlade Trajko Kostov. Diplomatični krogi na Dunaju in v Londonu iz teh dogodkov sklepajo, da Moskva tudi z Dimitrovom-Kostovom vlado ni bila zadovoljna, kakor ni s Titovo-Kardeljevo-Rankovičevom v Jugoslaviji. Glede Titove se to ve, ne pa še točno o teh naglih nepričakovanih spremembah v Bolgariji.

Angleški ministri so pojedli na konferenci v Shanklinu preveč slanine, zato sta bila lastnik gostilne, kjer so obedovali, in paravatelj kooperative, obsojena vsak na \$8 globe in vsak mora plačati tudi \$40 za sodne stroške. Slanina se v Angliji deli po odmerkih — obsojenci pa so šli preko zakona in premierju Attleeju ter drugim članom vlade serviral te delikate kolikor so jim menda želeli. Pa recite, da v Angliji ni demokracije! Toda obsojen je bil na globo le prodajalec, in pa gostilničar, ki je slani serviral, ne pa tisti, ki so pojedli in plačali kolikor je znal račun.

Louis Budenz ni bil tak svetnik za kakršnega ga sedaj predstavlja katoliški tisk in katoliški oder, pa čeprav je postal iz Savila Pavel kar se komunizma in klerikalizma tiče. Ko je na obravnavi v New Yorku nastopil kot priča proti svojim enajstim obtoženim bivšim tovarišem, so ga zagovorniki toženih vprašali tudi o njegovem karakterju in moralnem ali paraketerjem življenju. Zagovornik Gladstein ga je vprašal, kdaj se je poročil s svojo ženo Margaret. Odgovoril je, da 11. oktobra 1945 v katedrali sv. Patrika v New Yorku. To je bilo istega dne, ko je izstopil iz stranke ter odpovedal službo pri Daily Workerju. Gladstein ga je nato vprašal, ali je res ali ne, da je s to sedanjo svojo ženo živel skupaj tudi prej, kot da sta poročena, a nista bila. Priznal je, da je to res, ampak živel je z njo neporočen zato, ker se ni imel razproke od svoje prve žene. Katoliška cerkev navadno ne poroči cerkveno nobenega razporečenca. Ali je v Budenzovem slučaju dobila od zgoraj dovoljenje napraviti izjemo? Ali pa mu je morda prva žena že umrla.

V Atenah se je v tednu z dne 11. aprila po dolgih pripravah pričela obravnava proti dvema komunistoma (pa če sta ali nista) ker da sta umorila pred letom v Solunu reporterja ameriškega radio družbe CBS, George Polka. Našli so ga ustreljenega in zvezanega v solunskem zalivu. Ker je bil George Polk objektivni reporter in o grških gerilicah simpatično poročal in ob enem ni molčal o grehah korupciji grške vlade, nepristranski opazovalci niso verjeli, da bi umor mogli izvršiti komunisti, oziroma kak član grške osvobodilne fronte. Polk je prišel iz Aten v Solun od kjer je nameraval k tedanjemu grškemu poveljniku generalu Markosu na intervju. Cilja ni nikoli dosegel in vzelo je od njegovega odpotovanja iz Aten in predno so ga našli v zalivu precej časa. Vlada je takoj zatrdila, da zločina ne bi mogel izvršiti nihče drugi kakor komunisti, kakor da ni ona zločinsko pomorila že nešteto nedolžnih ljudi samo

zaradi prepričanja. Ako je človek, ki je Polka ustrelil, ga zvezal in vrzel v morje komunist, je bil zelo bedast komunist, kajti ako bi bil pameten, ne bi ubil prijatelja svojega gibanja. Pravega zločinca, kateri je baje oddal strel, oblast se nima pod ključem, pač pa samo njegovega pomočnika. Koliko spletke je za takimi aferami, tudi to se bo enkrat izvedelo.

Louis Adamič se je v krogih SNPJ radi svojega intervjuja, ki je bil priobčen v ljubljanskem "Slovenskem poročevalcu", precej zameril. Ne sicer zaradi intervjuja, ampak vsled svoje pristranosti, ker je toliko poveljeval predsednika ABZ Janko N. Roglija in njegovo organizacijo, SNPJ pa je čisto prezrl. Ako ni bila SNPJ najjačja sila pri graditvi SANSa in ako ni ona v akciji za jugoslovansko pomožno akcijo toliko, pomagala kot katerakoli druga, finančno in z delom pa največ, potem ni nobena kaj posebnega storila. L. Adamič je bil mnogokrat v uradu SNPJ in je lahko videl in slišal, koliko dela se je v njemu storilo za obe akcije in tudi agitacije veliko. Kako je mogel to njeno delo v intervjuju pezeriti, je uganka. Ali pa ni. Saj je bil Louis v eni svojih knjig tudi toliko pristranski, da je poveljeval le dve — takrat menda tri osebe za najzaslužnejše med ameriški Slovenci, Etbina Kristana in njegova dela pa je prezrl. Tudi v omenjenem intervjuju mu ne da kaj posebno priznanja. Pač pa ga je dal M. G. Kuhlju, ki ga zasluži, a mogoče je storiti toliko dela in vršiti odgovornost za SANSa ne samo s pomočjo drugih organizacij pač pa posebno s sodelovanjem članstva ter z dobro voljo gl. odbora SNPJ.

Pokojnega Vincenta Cankarja — ki gotovo ni malo delal za stvar, je Adamič v tem intervjuju popolnoma izpustil.

Enakopravnost je objavila omenjeni Adamičev intervju, toda s pripombo, da je uredništvo "Slov. Poročevalca" Adamič nedvomno povedal veliko več a si niso mogli vsega zabeležiti. Možno, a možno je tudi, da je spisan intervju videl predno je šel v tisk. Saj tako je bilo pri "Jutru", kjer se sedaj tiska in urejuje "Slovenski poročevalac". Pisec te kolone je imel intervju s članom Jutrovega uredništva L. Mrzelom in s pokojnim kiparjem in slikarjem Nikom Pirnatom. Niko je narisal portret, Mrzel, ki je avtor znane knjige "Bog v Trbovljah", pa je zapisaval odgovore. Ko je stvar uredil, me je poklical, da jo pregledam. In tako se je zgodilo. Mrzel je bil v osvobodilni borbi pohvalno omenjan, posebno pa pokojni Niko Pirnat. Torej ako so imeli pri Louisu enak običaj, je tudi on imel to prednost, še veliko bolj kot ta pisec, in to ne samo radi svojega pisateljskega slovesa pač pa ker je bil vodilni krmar ZOJSA in raznih drugih sličnih organizacij in njegov vpliv je bil vodilni tudi v SANSu in v raznih pomožnih akcijah. Gotovo je urednik Enakopravnosti čutil za potrebno napisati omenjeno opazko k Adamičevemu intervjuju. Poslan je bil tudi Prosveti, ki pa ga iz razumljivih razlogov ni objavila. In predsednik SANSa Fred A. Vider pa je "Slovenskemu poročevalcu" sporočil o krivici, ki je bila storjena SNPJ z netočnim oziroma pristranskim poročanjem.

Ivan Molek in L. Adamič sta bila večasi velika prijatelja. Pa sta prišla še v njuni prijateljski dobi v navskrižja iz meni znanih vzrokov. Tako je v onih letih poleg J. N. Roglija in A. J. Terbovca tudi Ivana Molkale po pohvalil in Molek je napisal o knjigi — njenega naslova se sedaj ne spominam — oceno, a bil je tudi zelo kritičen o pisateljevi pristranosti z ozirom na Etbina Kristana, ki je delal tu od 1. 1914, prej je bil tu že na predavateljski turi in "se v starem kraju boril za ljudsko prosveto in nov red od mladega. Zelo pristranski je bil Adamič

DOESN'T FRIGHTEN ANYONE!

v oni knjigi tudi o nekaterih tukajšnjih listih. To v pojasnilo uredniku Enakopravnosti, da ta sedanja Adamičeva pristranost ni bila prva.

"Svobodna beseda" ima v aprilski številki na prvi strani članek z naslovom "Adamič zatajil SNPJ v stari domovini". Članek je piker, ponekod norčav, oster ter očitajoč — pač Molkov jezik. Vendar pa je kritika v njemu v marsičem upravičena. Toda kar se stališča "S. B." glede ljudskih in družabnih potresov po svetu tiče, skuša kazalec na uri potisniti nazaj, kakor "A. D.", ki je novega lista jako vesela. Nji in njenemu klerikalizmu ne more škodovati, pač pa ji lahko pomaga v denukcijah in v podpihovanju na svoj način za zrušenje gibanja, ki ga mi označujemo za napredno, oni sedaj pa za "subveržno". Saj je bilo tako tudi med prvo in par let po prvi svetovni vojni.

Ne bi bilo prav, ako bi, v Proletarcu ne pisali o prej omenjenih stvareh, dasi bi bilo več splošnega umevanja za stvarnost in za razumevanje sedanjega položaja boljše kot pa da bi "špikali" drug drugega ter se obmetavali z očitki. Časi so resni — bodimo tudi mi.

KAJ LAHKO STORI VSAKDO IZMED NAS V KORIST "PROLETARCA"?

- Prihajajmo mu NOVIH naročnikov
- Obnavljajmo naročnine TOČNO čim poteče
- Agitirajmo med drugimi naročniki, da raje isto
- Prihajajmo v PROLETARCEV tiskovni sklad in priporočajmo to tudi drugim
- Oglašajte v PROLETARCU priredbe društev in druge stvari
- Naročite slovenske in angleške knjige iz PROLETARCEVE knjigarne
- Poskrbite, da si naroči AMERIŠKI DRUŽINSKI KOLEDAR vsi tisti, ki tega še niso storili
- Naročite KOLEDAR tudi svojem v starem kraju in enake PROLETARCA.

Vsakdo naj stori za naš list kolikor more, pa bomo vse težave zmagovali

Prihodnja seja kluba št. 1 bo 22. aprila

Joško Oven bo predaval

CHICAGO, Ill. — Potrebno je, da se te redne seje kluba št. 1 JSZ, ki bo ta petek 22. aprila, udeležijo če le mogoče vsi člani in članice.

Na dnevnem redu imamo važne stvari in poročila, med drugim o pripravah za piknik v korist Proletarca, ki ga naš klub priredi popoldne in bo trajal pozno v večer.

Po končanem dnevnem redu bo na tej seji 22. aprila predaval Joško Oven, ki se je nedavno vrnil s svojo soprogo Mary, s potovanja po Mehiki, po ameriškem jugu in zapadu. Opazoval je razmere, spraševal ljudi o položaju to in onstran meje in bo nam o vsem tem imel lahko veliko zanimivega povedati.

On in Mary sta bila ob tej priliki tudi na svatbi njune edine hčerke Mitzi, ki se je poročila v Mehiki. Tam je zdaj njen stalni dom.

Piše se Ranulfo Mancilla Espinosa.

Mitzi je dostikrat pomagala na našem odru z igranjem na klavir. Čestitke!

Torej na svidenje ta petek ob 8. zvečer v Centru. — P. O.

ELY, MINN.

Vesti iz najskrajnejše severne točke na železnem okrožju — iz Elyja — niso nič kaj vesele, saj v tem dopisu ne. Tu je 29. marca preminul Joseph Pucel, star 70 let. Bolan je bil dolgo časa. V Ameriki je bil 43 let. Zapušča soprogo, sedem hčera, brata Johana na Elyju in brata Ferdinanda v San Franciscu.

Dne 27. marca je preminula Mrs. Mary Shober v starosti 68 let. V tem okrožju je živela 40 let. Podlegla je dolgotrajni bolezn. Zapušča soproga Franka, dva sinova in šest hčera.

Naš stari znanec in pionir v mnogih akcijah na Elyju in po ostalem železnem okrožju — John Teran — vnet agitator za Proletarca, je še v bolnišnici. Enako tudi Tone Dolinšek (ta dopis sem pisala 7. apr.). Dolinšek je bil tu znan pod priimkom "Ljubljancan". Star je 78 let. Bil je "care taker" pri Tonetu Lozarju dokler ga niso pred dobrimi 5. ted. vzeli v bolnišnico. Svoječasno je opravljal slično delo pri nas na letovišču Silver Rapids Lodge blizu Elyja. Bil je pri nas 6 let, do 1. 1937. Oslabil je fizično in vzrok so njegova pozna leta. Dalje je v bolnišnici John Balos; star je 50 let. On je brat Angele Champe, Mary Mehar, Johane Kolentz in Frances Gasperlin. John je bil vodnik turistom, ki prihajajo sem v poletju. Pričeti bi imel s tem delom 15. maja, ko se odpre ribolov.

Tudi Steve Grahek je v bolnišnici. Je že dolgo bolan in bil že dvakrat operiran.

Vem, da urednik Proletarca vse te ljudi bržkone pozna iz časov, ko je delal tukaj. Vreme, ko sem to pisala je bilo še vedno mrzlo. Snega je bilo 7. aprila še precej v mestu, v gozdovih pa ga je še toliko več. Toplomer je omenjenega dne kazal 36 stopinj in bilo je oblačno.

— Frances Seliškar Jenko.

Krasti v malem se ne izplača

To je spoznal posebno 21-letni John Christenson v Chicagu. Dobil je leto zapora, ker je vzel v neki prodajalni 50c. Cestokrat niti kak bančni uradnik, ki devtradiru tisočake, ne dobi toliko zapora.

Smrtni slučajji v Illinoisu se znižali

V Illinoisu je lani bilo 10.04 smrtnih slučajev na vsakih 10.000 prebivalcev, ali manj kot še kdaj prej od kar se vodi to statistiko.

Umrlo je lani v tej državi 2.500 manj ljudi kakor leta 1947

NEKAJ O PAJKIH

"Fej, pajek! Brrrr..." Kako ste se ga že večkrat vstrašili, kajne. Kar nenadoma pride od nekod, ta nebodigatreba. Vi pa kar poskočite pred njim, frk, in zona vas oblije. Toda ves ta vaš strah je prazen, to vam moram takoj povedati, in pajek ga kar res ne zasluži. Zakaj ta živalca je ena izmed najbolj čistih pa neškodljivih in ima izredno močno izražen čut in sluh.

Ni basen, če pripovedujejo, da je prav lahko izvabiti pajka z godbo iz njegovega skrivališča. Veliki italijanski goslač Paganini, ki je živel v preteklem stoletju, si je vedno, kadar je sviral pred množico poslušalcev, dal pajka na svojo ramo, ker mu je baje, kakor je bil sam trdno prepričan, donasal srečo in uspehe.

O Beethovnu, velikem glasbeniku, pripovedujejo, da je sviral v svoji mladosti jako rad na gosli; pa samo takrat, če je bil popolnoma sam v svoji sobi. Ko je stopila nekoč njegova mati v sobo, je opazila, kako se je spustil pajek s stropa in je plaval na svoji pajčevini baš nad svirajočim sinom. Mamica se je seveda jako prestrašila in je ušla živčico. Mladi Beethoven pa, ki je bil zelo občutljiv, je prekinil igranje in je zagnal gosli po tleh, da so se zdrobile v tisoč koncev. Sam je pozneje priznal, da ni nikoli več prijel v svojem življenju za gosli; ta pajek je bil namreč dolgo časa edini njegov poslušalec.

Iz teh dveh zgodbic sklepamo, da postane pajek prav lahko prav domač. Jetniki so spisali in pripovedovali že večkrat dolge zgodbe o pajkih, ki so jim krajšali čas v ječah in jim lajšali gorje ugrabljenosti svobode. Mnogo teh nesrečnikov, ki so prebili skoro polovico svojega življenja med štirimi stenami, pripovedujejo, da so pajke, svoje tovariše, krmili kar iz roke. — Quartremere Disjoval, načelnik batavanske republike, je bil jetnik nemškega vojvode. Bil je zaprt v Utrehtu in je spisal o teh živalicah debelo knjigo. Opazoval je pajke, ki jih je bilo na stotine v njegovi celici, in je napravil o teh čudnih tovariših pomembne zapiske. Med drugim trdi tudi, da so te živalice najboljše in najzanesljivejši vremenski prerok.

Da jedo pajki iz roke, trdi v

svojih zapiskih neki pariški vrvar, ki je poleg vrvi pletel tudi nogavice iz pajkovih mrež. V ta namen je imel v svojem stanovanju tisoč pajkov - križavcev. Kadar je stopil v sobo, s skledo, polno muh, da bi nakrmil svoje domače živalice, so se spustili pajki po nitih s stropa, si poiskali masno mušjo pečenko in zlezli spet v svoja skrivališča. Naš vrvar pa gotovo ni izgotovil mnogo takih lepih nogavic — za en funt svile iz pajčine je namreč potrebnega zbirka 700.000 živih križavcev.

Legenda pripoveduje, da je rešil nekoč pajek celo življenje človeku. Friderik Veliki, nemški kralj, je običajno zajtrkoval skodelico čokolade. Ko je bil nekoč poklican od mize, je našel, ko se je vrnil, v skodelici debelega pajka. Zato je zlil čokolado v posodo, iz katere so jedli njegovi psi. Vsi pa so dobili krč in so po par minutah žalostno poginili. Čokolado je zastupil dvorni kuhar, ki je bil podkupljen od vladarjevih neprijateljev.

Sicer je to lepa pripovedka — toda iz vseh dogodbic lahko izpredvidimo, da ne smemo biti sovražni tem nedolžnim živalcam, ki ne storijo nikomur nič žalega, ki tudi ne grizejo, kakor premmogi napačno trdijo, temveč nam kvečjemu koristijo, recimo v hlevih, v shrambah, ker se hranijo samo z nadležnimi muhami in z drugim mrčesom. Ne bojte se jih torej!

Proletarec je vaš list. Priporočajte ga svojim znancom in prijateljem, da se naroče nanj.

Prekajene klobase in želodce

lahko dobite pri rojaku

JOHN MEZGEC

1628 W. Jefferson

Telefon VI 3-7340

DETROIT, MICH.

Rojaki, kupujte pri temu rojaku!

PIKNIK V KORIST PROLETARCA

Priredi klub št. 1 JSZ v Soboto 9. Julija

pri Kegli v Willow Springs, Ill.

Fina godba. Pričetek ob 2. popoldne.

ZA LIGNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

ADRIA PRINTING CO.

Tel. Michigan 2-3145

1838 N. HALSTED ST.

CHICAGO 14, ILL.

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

Iz SANSovega urada

3424 W. 26th St., Chicago 23, Ill.

PRVI SLOVENSKI UMETNIŠKI FILM

ki bo v Ameriki prvič predvajan na proslavi
Centralnega odbora SANSovih podružnic v
Chicago, Ill., dne 24. aprila 1949.

Premiera prvega slovenskega umetniškega filma po imenu "NA SVOJO ZEMLJO" je zelo važen dogodek v kulturi slovenskega naroda. Slovenci so že prispevali važne doprinose v mnogih panogah svetovne kulture, gledališča, literatura, slikarstva in kiparstva, poezije in glasbe. Najnovejša manifestacija slovenske umetnosti pa je prvi slovenski umetniški film.

Vsi dosednji kulturni uspehi so bili doseženi v neprestani borbi slovenskega naroda proti raznim zatiralcem. Tudi slovenski film bi ne bil sedaj izdelan, ako bi v Sloveniji ne obstajala ljudska oblast. Predvajanje tega filma je dokaz, da ni take sile na svetu, ki bi se nadalje mogla dušiti dinamično navdušenje slovenskega naroda za udeleževanje na vseh kulturnih poljih. Z proizvodnjo tega filma so Slovenci došli druge narode še na povsem novem polju in so marsikateri izmed teh vključili v večji izkuseni v filmski industriji porazili, da si morda ne v tehniki, brez dvoma pa v izbiri živčev umetnosti, ki je značilna zaradi svojega socialnega pomena.

Odgovorni faktorji se zavedajo, da je bila zmaga na polju filma mogoča le zaradi revolucionarnega duha vsega delovnega ljudstva Jugoslavije, ki se je osvobodilo samo izpod tujeja in domačega jarma. Za dosega tega uspeha je bila odločilna važna volja slovenskega naroda, da čutno poseže v vse panoge aktivnosti in ustvarjalne dejavnosti po veličastni zmagi ljudstva v socialistični revoluciji.

Film "Na svoji zemlji" je izdelal Triglav-Film v Ljubljani konec leta 1948. Scenarijo je napisal Ciril Kosmač, dirigiral je France Stiglič, za snemanje filma je bil odgovoren Ivan Marincek, glasbeno spremljavo je pa komponiral Marijan Kozina.

Povest filma "Na svoji zemlji" se dogaja na tistem delu Slovenskega Primorja, ki je bil pod Italijo nad 25 let. Z opisom borbe prebivalcev Baške grape je pisatelj scenarija naslikal borbo primorskega ljudstva za združenje s svojimi brati v Jugoslaviji in za lastno osvoboditev izpod fašističnega jarma. Ves narod se je pridružil partizanom v borbi proti italijanskim fašistom, po kapitulaciji Italije pa proti Nemcem, ki so nasledili Italijane.

Vasica Baška grapa poleti 1943.

Partizanski upor je razgibal vso vas, ki jo polagoma vidimo, kako se razvija v važno postojanko za oboje borbo. Partizanska četa pod vodstvom Stanieta in Sove pride s hribov v to vas, da minira železniško progo. Kmalu vidimo starega kornarja Obrekarja, po domače Orja, ki je duša vsega odpora v vasi. Z njim je njegova hči Nancika, ki ljubi partizanskega kurirja Dragiča, kakor tudi An-

udari proti Jadrantu. Na občinah se sreča z Jugoslovanska četno vojsko ter zmagovito koraka proti Trstu.

To je kratak opis vsebine tega zanimivega slovenskega filma. Glavne vloge imajo naslednji igralci:

Sova Lojze Potokar
Stane Franc Presetnik
Angelca Mileva Zakrajškova
Tildica Štefka Dročeva
Stari Orel Miro Kopac
Obrekarica Avgusta Danilova
Nancika Majda Potokarjeva
Boris Boris Sešek
Dreje Stane Sever
Dragarica Angela Rakarjeva
Richi Jule Vizjak
Kutschera Franc Kumer
Dragič Stane Starešinič
Tone Tone Eržen
Peter Andrej Kurent
Moj Jezus Gabriel Vajt

Film je izdelan na 35 mm traku in ga je mogoče predvajati le na gledališkem zvočnem projektorju. Sinkronizacija zvoka je nadziral Rudi Omota, pomožni direktor je bil Jože Gale, koštume pa so oskrbeli Boris Kober, Veno Pilon in Tone Mlakar.

V Jugoslaviji je bil ta film prava senzacija. V Ameriki? V Chicago bo prikazan v nedeljo 24. aprila v dvoranah SNPJ, ko proslavi Centralni odbor podružnic SANSo, društev in klubov 4. obletnico osvoboditve Slovenije. Ta film in kulturni film "Gradnje" bosta nadomestila nameravani prireditveni Cankarjeve drame "Kralj na Betajnovi", katero je bilo treba zaradi tehničnih ovir začasno odložiti.

Prepričani smo, da bodo vsi sedeži za ameriško premiero prvega slovenskega umetniškega filma razprodani dolgo pred prireditvijo. Kasneje bo film predvajan tudi po drugih naših naselbinah, najprej po večjih.

Za rezervacijo filma in podatke pišite na: Glavni urad SANSo, 3424 West 26th St., Chicago 23, Ill.
Mirko G. Kuhel, gl. tajnik SANSo
Mirko G. Kuhel, gl. tajnik SANSo

Zapad. demokracija izkorišča v kolonijah milijone brezpravnih

(Konec s 1. strani)

ju nad domačini, ob enem pa s pomočjo ameriške municije in ameriških ladij čakali, da bi prišli tja nizozemske čete in bi te svoje bivele kolonije znova zasledile.

Tako se je pričela za zasužnje indonezijskega ljudstva nova vojna starega zapadnega imperializma in kapitalizma po starih načinih.

Nizozemska se kolje. Vsa Azija se zgraja. Ker je v društvu narodov dobro zastopana vsaj za besedičenje, je to zalego saj v toliko, da je bilo Nizozemski "ukazano", naj neha s streljanjem. Nizozemska je obljubila — toda strelja, mori in obsoja dalje, da si vse kraje tega bogatega otoka znova podvrže.

Skupna površina nizozemskih kolonij znaša 790.692 kv. milj. Površina Nizozemske je v primeri s to ogromno celino kakor glavica igle. A vendar ta glavica s pomočjo zapadnih sil drži v napol ali pa v popolnem zaslužnjenju okrog 85 milijonov ljudi.

Tiranstvo Francije

Se veliko več teritorija pod peto imperializma ima Francija — namreč 4.636.589 kv. milj. Veliko tega kolonialnega imperija sicer pokrivajo puščave, a vendar je pod silo francoskega kolonialnega sistema zaslužnjenih ali napol zaslužnjenih in brezpravnih nad 72 milijonov ljudi, ali skoro še enkrat toliko kot znaša prebivalstvo demokra-

tične Francije.

Imperij Velike Britanije
Najsilnejši imperij poseduje Velika Britanija. Ona in njeni dominijoni obsegajo 9.095.231 kv. milj površine in imajo 479.876.612 prebivalcev, kolonije angleškega imperija pa obsegajo 3.879.179 kv. milj in imajo blizu 72.000.000 prebivalcev, ki so brez kakih državljanstvih ali civilnih pravic. Vendar pa v mnogih teh kolonijah vladajo Angličani nad domačini bolj človekoljubno kot pa Francozi, Nizozemci, Portugalci in Belgijci.

Nesvoboden teritorij pod vladno demokracijo

Pod vladami držav atlantskega pakta je podjarmljenih v kolonijah 243 milijonov ljudi, ki živijo na površini 12.773.515 kv. milj.

Noben teh podjarmljenih rodov in narodov nima avtonomije, ne volilne pravice, ne besede v vladni upravi. Vse kar smejo je, da njihovi valpeti izvršujejo povelja njihovih imperialističnih gospodarjev.

Kaj a obljubimo?
Kaj se je potemtakem zgodilo z Atlantskim čarterjem, s štirimi svobodstvi in z ustavo ter deklaracijo združenih narodov?

Mar imajo ta podjarmljena ljudstva vsled lepih obetanj med vojno in po vojni ter v raznih lepih sprejetih resolucijah Z. N. zdaj kaj več svobode?

Kdaj pa je izkoriščevalcem podjarmljenih, zaslužnjenih ljudstev še kdaj bilo za svobodo tlačanov?

Podjarmljena (kolonialna) ljudstva tvorijo 11 odstotkov vsega prebivalstva na svetu in obljubujejo 22 odstotkov vse zemljske površine.

In vse to je v posesti držav atlantskega pakta. K tem lahko dodamo še Južnoafriško unijo in še nekaj drugih dežel, ki imajo kolonije ali pa ljudstva varnihi polti v svojih mejah ne dajo nikakih pravic.

Izmed vseh podjarmljenih kolonialnih ljudstev jih je samo 7 odstotkov pismenih, visokošolsko izobraženih pa jih ni niti en odstotek. V njih kolonijah je odstotek sicer višji, a v drugih pa je na nižji.

Taka je torej usoda kolonialnih ljudstev. In kadar se kje upre — brž je obdolženo "komunizma" in zatrt z modernim orožjem iz "arzenala demokracije".

Albanija postaja "sovjetski gibraltar"

Novinar George Weller poroča v čikaških "Daily News", kako Rusija spreminja Albanijo v "ruski Gibraltar", v protitež ameriškim bazam v Sredozemlju. Od kar je albanski premier Enver Hoxha z drugimi komunisti v kominformu postal velik nasprotnik Tita in njegovega režima, je ukinjen tudi promet in trgovina med Albanijo in Jugoslavijo. Zato je vzela sedaj Moskva Albanijo popolnoma pod svojo zaščito in za svojo bazo.

Dovažala ji bo živila in gradbeni material. Weller piše, da so dospole v edino albansko luko tri ruske ladje in ena romunska, naložene z municijo.

Sovjetska baza v Albaniji ima namen, pripoveduje omenjeni reporter, zapreti v slučaju "potrebe" vhod v Jadransko morje, kar bi bil udarec najbolj za jugoslovanske luke in znano je, da Tita v Moskvi že precej časa pisano gledajo.

In dasi je Rusija Titu branila pričet s petletko za industrializiranje Jugoslavije, pa je sklenila industrializirati malo Albanijo. Strojne in orodje dovažajo vanjo iz Češke. Sovjetska unija nima sedaj z Albanijo nobene skupne meje in more priti vanjo samo po morju. Zato so nastale govorice, da Macedonci v Bolgariji prigovarjajo Macedoncem v Jugoslaviji, naj se pridružijo k njim in tako bi imela potem Rusija preko Črnega morja skoz Bolgarijo in Macedonijo z Al-

banijo skupno mejo.

Kar se tiče Jugoslavije, je sedaj obkrožena od samih neprijateljskih držav. Ob njej so države kominforma, namreč Albanija, Madžarska, Bolgarija, in Romunija, na drugem koncu pa Grčija, Italija in Avstrija. Z nobeno teh držav nima Jugoslavija sedaj prijateljskih odnosov. To ji povzroča težave posebno v meddržavni trgovini. Raznega blaga v Jugoslaviji silno manjka in potrebšine kupuje na Angleškem, v Švici, nekaj v Italiji — vse v zameno za les, žito, rude in vino.

HBZ slavi 55-letnico

Hrvatska Bratska Zajednica, s sedežem v Pittsburghu, praznuje letos 55-letnico. To je po članstvu največja jugoslovanska podpornica organizacija, druga pa je SNPJ. Člani HBZ so večinoma Hrvati in njihovi tukaj rojeni potomci. Precej je v nji tudi Srbov in pred par desetletji je štela tudi kakih dva tisoč Slovencev. Tudi sedaj jih ima precej, a nam ni znano koliko. Urednik slovenske kolone v glasilu "Zajedničar" je Jos. Česarek, bivši tajnik nekdanje Slovensko-hrvatske zveze, ki se je združila s HBZ.

Prihodnjo konvencijo bo imela 1. 1951 v Kaliforniji.

Gl. odbor je razpisal poseben asessment za konvencije stroške, po en dolar na leto, ki ga član lahko plača skupno ali pa v štirih obrokih vsako leto.

Na zahtevo zavarovalniških oddelkov je Zajednica znižala takozvane dividende članstvu za 30 odstotkov. Pravijo, da so previsoke in bi lahko ogroževale certifikate. Odbor pravi, da se bo vsled tega zelo zboljšal položaj Zajednice v aktuarskem (finančnem) pogledu, kar pomeni njeno večjo stabilnost.

Zajednica uposi svojega stalnega vnanjega zastopnika (Field Man), kar bo po sklepu zadnje konvencije le poskus. Ako se bo na potovanju kot organizator izplačal, bo to potem trajna služba.

Zajednica ima problem z bolnišnico in odškodninsko podporo. Glede prvega študira možnosti za "Hospitalization Plan".

Umobolnice v Zed. državah zelo zanemarjene

Sloviti psihiatrist dr. Mesrop A. Tarumian je v predavanju pred Mental Health institutom dejal, da v Zed. državah ne dobi modernih, vestno upravljanjanih bolnišnic za umobolne. Posebno javni zavodi, kakršne vzdržujejo za mentalno bolne posamezne države, so v slabem stanju.

V njih je okrog 700.000 bolnikov, ki trpe na mentalnih boleznih in 114.000 takih bolnikov pride v zavode vsako leto.

V Zed. državah je zanje okrog 490 javnih in privatnih zavodov, v katerih bi potrebovali 9.000 psihiatrov, 3.000 neurologistov, 3.000 kliničnih psihologistov, 40.000 graduiranih bolničark in 92.000 skusnega bolnišničar osebja.

Toda veliko teh bolnišnic je za zdravnike in drugo osebje v velikem pomankanju. Nekateri zavodi za slaboumne imajo po tisoče bolnikov — toliko, da so natrpani z njimi, a zdravnikov in strelčnikov pa primanjkuje.

Veliko je kriva neredu v zavodih za slaboumne koruptna uprava. Vršile so se radi tega že mnoge preiskave, a nič ne pomaga. Politikom je za dohodke v svoj žep, ne za vzoren red in za dobro ravnanje z bolniki.

Moderniziranje južnih držav

South Carolina je bila edina država ameriške unije, ki ni dovoževala razporoke. Lani pa so volili z večino glasov odobrili amendment, ki dovoljuje spremeni državno ustavo v tem oziru. Konec marca letos je na podlagi tega mandata legislatura sprejela dodatek k ustavi, ki dovoljuje razporoko. Vzroki zanj so nezvestoba, zapustitev družine, fizično mučenje in kronično pijanstvo.

Stavke v martu

Meseča marca je bilo v raznih industrijah v Zed. državah na stavkah 67.000 delavcev.

Zakon proti lastnikom psov, ako ogrizejo človeka

V Illinoisu organizacija pismonos je dolgo agitira za sprejem postav, ki bi določala, da je lastnik psa odgovoren plačati stroške onem, ki je bil ugrizen. V Chicagu je bilo lani napadenih od psov 650 pismonos. Morajo se potem zdraviti in to stane, plače pa imajo v boleznih samo \$3.83 na dan. Razliko in stroške bi torej moral plačati lastnik psa. Sodni odsek je ta zakonski osnutek že odobril, a v zbornici je naletel na veliko opozicijo.

Glavni del prihrankov gre v življ. zavarovalnice

Prihranki ameriškega ljudstva, zapodeni v asessmentnih v življenjskih zavarovalnicah, vladnih bondih, hranilnih in posojilnih društvih, v bankah itd. so lani znašali 163 milijard dolarjev ali eno milijardo več kakor leta 1947. Največji narastek beležijo življenjske zavarovalnice in na drugem mestu hranilna in posojilna društva.

Število grških gerilcev se viša

Celo predsednik Truman sam je to priznal v svojem poročilu kongresni komisiji. Pravi, da je bilo ob koncu leta — računano po raznih virih, kakih 23.000 gerilcev v akciji ali tisoč več kakor lanskega septembra.

In to vzlic temu, da je bilo glasom istega poročila v isti dobi 6.000 pobitih, nevestvi ranjenec. Grška vlada pa trdi, da so znašale izgube partizanov skozi leto 1948 32.000 mož, nevestvi ranjenih, katerih je navadno po trije na vsakega enega ubitega.

O svojih izgubah pa pravi vlada, da so znašale 20.000 mož ubitih in ranjenih.

Voditelji švedskih unij v USA

Na potovanju po Zed. državah je dvanajst voditeljev švedskih delavskih strokovnih unij, da se pouče o naši industriji, o naših socialnih zakonih in o mnogih drugih stvareh. Spremljajo jih uradniki delavskega departementa in vmes se vrste odborniki unij AFL in CIO.

Svedski gostje so kmalu doglali, da je tu sorazmerna plača večja in vsled tega sorazmerno življenjski standard tudi nekaj višji kakor na Švedskem, toda le za nekatere stroke delavcev. Socialna zaščita pa je na Šved-

skem veliko spredaj od one v Zed. državah. Vsi švedski unijski voditelji se prištevajo k socialni demokratu. Tu pa so srečevali voditelje unij AFL in CIO, ki so prav tako konservativni v politiki in v socialnih zadevah kakor so industrialci.

Za toleranco v Garyju

(Konec)

Ko so nastale težave vsled prisotnosti črnih otrok v ljudski šoli v Garyju, je Anselm Forum vzpostavil v prizadetem predelju začen urad z direktorjem in tajnikom, in svrhu vzpodbujanja prebivalstva v območju omenjene šole, da sprejme enakopravne smernice pohanjanja šole za vse manjšinske skupine v šolskem predelju. To stališče so potem zavzele tudi razne civilne in verske ter veteranske skupine, ki so podpirale načelo neločenosti v ljudskih šolah.

Anselm Forum je morda imel ugodnejša tla za svoj razvoj, ker ima Gary mnogo narodnostnih in verskih skupin ter sorazmerno več črnecv nego katerikoli drugo mesto na severu. Vendar bi slični forumi lahko pognali korenine tudi v drugih krajih in uspevali. Ideja se že širi in tako najdemo ženski forum v Garyju, istotako je bil organiziran forum v East Chicagu in eden na Purdue. univerzi, v Lafayette, Indiana. Vsi sledijo delovanju, kakršnega je pričel voditi prvotni Anselm Forum v mestu Gary.

Anselm Forum v Gary, Indiana, nudi vsem, ki žele pričeti z enakim delom, koristi svojih lastnih izkušenj na polju ustvarjanja medsebojnega prijateljstva različnih narodnostnih in drugih skupin.

Mezde stavbnih delavcev

Zveza stavbinskih kontraktorjev se je pred tedni obrnila na unije s predlogom, da naj bi za dobo šest mesecev odnehali od vsakega zahtevanja zvišanja plač. V odgovor na to so zahtevali od 25 do 35c povišanja na uro. Sedaj prejemajo zidarji in strokovni delavci v stavbi industriji \$2.35 in \$2.40 na uro, stavbni delavci pa \$1.70 na uro.

Prebivalstvo US naraslo na 150.000.000

V števem biroju zvezne vlade (Census Bureau) cenijo, da imajo Zed. države sedaj približno 150.000.000 prebivalcev. Točno štetje se bo izvršilo prihodnje leto. Zadnje se je vršilo leta 1940.

AMERIŠKI DRUŽINSKI KOLEDAR 1949 — \$1.50

The best bargain you can get anywhere for \$1.50. There isn't a book in America that gives you so much good Slovene material for such a low price. From the first page to the last, you will find all kinds of stories, poems, plays, and many other informative articles.

FOR INSTANCE, here are just a few of the articles:

****The editor's article, "The world in a cold war that is gradually leading to a hot war."

****Julia Kozak's article "Agraria reforme-maska" is, itself worth more than the price of the entire book.

****Janko N. Rogelj, president of the American Fraternal Union, writes an informative article dedicated to the 50th anniversary of the organization, which was celebrated last year.

****Elin Krihan, author of the book "Bater" which was sent to Proletarec's readers last year, writes a feature drama, "Za Nov Svet," for the Kalendar.

MANY MORE GOOD ARTICLES BY:

• Mett Petrovich, Cleveland

• Anton Slaba, Chicago

• Frank Cesen, Cleveland

• Erazem Gorio, Cleveland

• Frank Pancer, Milwaukee

• Frank Zaitz, Chicago

And that is not all you get for \$1.50. At the end of the book you can find all kinds of interesting information that is to be found in only the best almanacs. Besides this, there are many interesting pictures throughout the entire book.

Maybe your father (or mother) has a birthday coming up, or an anniversary. Stop your present-buying worries immediately by sending in an order for the KOLENDAR. It is a book that makes an attractive addition to any home library, and one that can be treasured for years, and always used as a reference for informative material.

Even if there isn't a gift-buying occasion at your home, I'm sure you can dig up \$1.50 some how, so that you can buy this book for your parents. I'm positive they'll appreciate it.

YOU CAN'T FIND A BOOK WITH THIS MUCH GOOD SLOVENE READING ANYWHERE—SO SEND IN YOUR ORDER NOW, TODAY, BEFORE YOU FORGET.

PROLETAREC

2301 So. Lawndale
Chicago 23, Illinois

NAROČITE AMERIŠKI DRUŽINSKI KOLEDAR

SVOJCEM V STAREM KRAJU

Stane \$1.65 s poštino vred. Pošljite nam točen naslov in vsoto, kako izvršimo mi.

PROLETAREC, 2301 So. Lawndale Ave.
CHICAGO 23, ILL.

BEG IZ TEME

(ruski pisatelj)
300 strani
vezana
\$1.00

UDOVICA

(I. F. Tomić)
zanimiva povest
iz 18. stoletja
320 strani
vezana
\$1.00

BOTH \$1 BOOKS

for just

ONE DOLLAR

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN AND SURGEON

3734 WEST 26th STREET

Tel. Crawford 7-2212

OFFICE HOURS:

1:30 to 4 P. M.

(Except Wed., Sat. and Sun.)

6:30 to 8:30 P. M.

(Except Wed., Sat. and Sun.)

Res. 2219 So. Ridgeway Ave.

Tel. Crawford 7-2440

If no answer — Call

Austin 7-5700

Guest Editorial

UNNECESSARY; PROBABLY ILLEGAL

Governor Stevenson has taken the wise—and the American—stand on the Illinois legislature's inquiry into allegedly subversive activities at the University of Chicago and Roosevelt College.

He allowed the measure authorizing and financing the investigation to become law without his signature. But in doing so he issued a statement calling the probe unnecessary and probably illegal.

He pointed out that the Red hunt was inspired largely by a desire to hit back at a group of students who protested the Broyles "anti-subversive" bills.

The governor's description of the college Red hunt applies with particular force to those bills.

Ostensibly aimed at ferreting out plotters of violent revolution, the Broyles measures would penalize any teacher who "advocates" a doctrine which undermines our form of government by violence. What constitutes advocacy, and what constitutes subversive doctrine, these bills leave in the cloudy realm of speculation.

They would make a felon out of any member of a "Communist-front" organization. Indeed they could punish any person who attended a meeting of such an organization.

These bills would curtail the freedom of every teacher in Illinois. A teacher would hardly dare whisper the word "communism" for fear some crackpot would accuse him of "propounding" it.

"Suppression and intimidation," said Gov. Stevenson in his statement on the college Red hunt, "are not among the new weapons we ought to use in the current warfare of ideas, lest we abandon the very things we seek to preserve."

"Academic freedom, freedom to think and freedom to speak are the best antidotes to Communism and tyranny."

We commend those words to every legislator pondering the Broyles Bills.—Chicago SUN-TIMES.

LABOR VS. CANCER

Organized labor, which has pioneered so many good things for America has widened the scope of its concern from a mere dollar and cents attitude to include such vital matters as better health for all its people.

It seems fitting then that national efforts to control cancer should receive the full endorsement and active aid of labor.

The American Cancer Society has asked all the major organizations of labor to co-operate in a year-round program of education. This is being done through lectures by qualified speakers, distribution of pamphlets and the display of posters and films.

All of these things are being used to tell us that cancer, which will kill an estimated 20,000 members of organized labor in a single year, frequently can be cured if detected early and treated promptly.

The Cancer Society points out that at least a third of the 200,000 Americans who die annually of cancer could be saved with surgery and radiation if the disease were only treated in time.

Much of this appalling loss of life can be averted through efforts of organized labor. The educational program now going on can bear rich dividends if all of us do our share.

This is only one of several approaches to cancer control promoted by the American Cancer Society. A vast research program is underway which cost \$9,500,000 over a period of less than four years.

Scientists are seeking the cause of cancer, new means of treating the disease and finally complete control through cure or prevention. It may be many years before this is a reality. In the meantime expansion of education can save more and more lives.

Help also is being given cancer sufferers through a service program in a majority of the communities throughout the nation. Sick room supplies are furnished. People are helped to get treatment at clinics and distant hospitals, being transported in many instances by the Society's volunteers.

Costly radiation equipment is being purchased with Cancer Society funds for clinics and hospitals. Money is being put to work in hundreds of ways to fight cancer.

The Society points out that it depends entirely upon the public for its support. This year a tentative budget has been estimated at \$14,500,000. A quarter of this money will be added to the research fund. The rest will go for education, service and the many other needs.

Over There, Too

In Belgium workers are laid off for lack of markets. France has drafted a 50-billion franc farm export program to stop drop in farm prices. Britain plans a large scale advertising and marketing campaign here, and to take Argentine oil market from U.S.

Speak English, Please!

A rich old Aunt was paying her nephew's college expenses, and her visitor asked her if it was expensive.

"Well," said the aunt, "language runs pretty high. My check this month covered \$10 for English, \$20 for Latin, and \$110 for Scotch."

THE MARCH OF LABOR

LITTLE LUTHER

By JOHN PAINE

"What has become, Luther, of the bold adventurous America we once knew?" asked Mr. Dilworth, the Dimity Diaper czar.

"The last I heard of it, it was situated between the Atlantic and Pacific oceans, just north of Mexico and slightly to the south of Canada," said Little Luther. "Why do you ask, Pop—is it missing?"

"The only thing missing, my boy, is the glorious spirit of the pioneers. Just look at this news item. It says here that the Frigidaire Division of General Motors is laying off workers because of cautious buying. Everybody is too cautious. In the old days, Luther, nobody was cautious."

"I know what you mean, Pop. I've been feeling pretty cautious myself lately."

"I'm sorry to hear that, my son. That's not the Dilworth way. That's not the American way. Why should you be cautious?"

"Two things happened to make me cautious, Pop. First you cut my allowance and then the price of fudge banana marshmallow specials went up. My caution overtakes me every time I go to the ice cream store. In my pocket is 20c. The fudge banana marshmallow special costs 25c. If I were less cautious, I suppose I'd order a fudge banana marshmallow special and then tell the soda jerk to go whistle for his money. But I'm too cautious."

"If you had the pioneer spirit, Luther, you'd offer to work for that man in return for a sundae."

"Pop, I know plenty of workers who'd be willing to work for Frigidaire. Do you suppose that's why they're having trouble there—because nobody wants to work and therefore nobody has money enough to buy Frigidaire?"

"Yes, Luther, that's it! Eureka. I've found it again! It's been so many years since Hoover that I almost forgot! That's why they can't sell Frigidaire! Because the workers are too lazy! They don't want to work! They should be grateful to work for nothing! Work ennobles the spirit! Any family can get along on \$9 a week with careful budgeting! The only thing wrong with our country is the workers! They won't work and they won't buy!"

"And the bosses won't pay them enough to buy. And speaking of caution, why doesn't Frigidaire cut its prices so that it can move its stock? And why doesn't it raise wages so that the workers can buy what they produce?"

"That's dangerous talk, Luther."

"It ain't as dangerous as a depression, Pop."

"That's dangerous talk, Luther."

"It ain't as dangerous as a depression, Pop."

"That's dangerous talk, Luther."

"It ain't as dangerous as a depression, Pop."

"That's dangerous talk, Luther."

"It ain't as dangerous as a depression, Pop."

"That's dangerous talk, Luther."

"It ain't as dangerous as a depression, Pop."

"That's dangerous talk, Luther."

"It ain't as dangerous as a depression, Pop."

"That's dangerous talk, Luther."

"It ain't as dangerous as a depression, Pop."

"That's dangerous talk, Luther."

"It ain't as dangerous as a depression, Pop."

"That's dangerous talk, Luther."

"It ain't as dangerous as a depression, Pop."

"That's dangerous talk, Luther."

"It ain't as dangerous as a depression, Pop."

"That's dangerous talk, Luther."

"It ain't as dangerous as a depression, Pop."

"That's dangerous talk, Luther."

"It ain't as dangerous as a depression, Pop."

"That's dangerous talk, Luther."

"It ain't as dangerous as a depression, Pop."

"That's dangerous talk, Luther."

"It ain't as dangerous as a depression, Pop."

TELL IT TO THE INDIANS

By K. M. Landis II

One of the most frightening aspects of our present foreign policy is the growing arrogance of the American State Department.

Not even Lord Palmerston, at the summit of British power, was as haughty as Sec. Acheson in his recent broadcast on the North Atlantic Pact.

In his scornful lecture to Russia, Acheson made the following peremptory statement: "Anyone with the most elementary knowledge of the processes of democratic government knows that democracies do not and cannot plan aggressive wars."

He ought to tell that to the Indians. If there are no Indians left in Washington, he ought to tell it to the Mexicans.

Or better still, he should go down to Mexico City and look at the monument to the child heroes who were killed by an invading American army in the war that got us California and most of the West.

A lot of Mexicans think that the United States was the aggressor in that war, and some Americans have thought so, too. Abraham Lincoln, for example.

When he introduced his famous "Spot Resolutions," Lincoln said that President Polk "must feel the blood of this war like the blood of Abel crying to heaven against him."

And who started our war with Spain in 1898? How did we get Puerto Rico and the Philippines? Hawaii? The Panama Canal? Come, come, Mr. Acheson.

So democracies do not and cannot plan aggressive wars? What has Great Britain been doing these many years in the Near East and Far East and Africa? Was the French Empire built on free elections?

And how about the democratic Netherlands, which is now using American weapons to wage aggressive war against the Indonesian Republic in defiance of the United Nations?

What possessed Acheson to make a statement so absurd? We have got to the place where, by definition, anything the democracies do must be right as against Russia.

In this respect there is little difference between Acheson and the Communists who insist that in any war the Soviet Union must necessarily be the innocent party.

A dangerous doctrine has been stated by Acheson. The determination of aggression should be made a matter of fact. Anyway, the real question is not whether either side is going to plan aggressive war. The question is whether we are both going to blunder into a war we don't want.

There is no better way to blunder into war than to adopt the official attitude that we can do no wrong.—Chicago SUN-TIMES.

There is no better way to blunder into war than to adopt the official attitude that we can do no wrong.—Chicago SUN-TIMES.

There is no better way to blunder into war than to adopt the official attitude that we can do no wrong.—Chicago SUN-TIMES.

There is no better way to blunder into war than to adopt the official attitude that we can do no wrong.—Chicago SUN-TIMES.

There is no better way to blunder into war than to adopt the official attitude that we can do no wrong.—Chicago SUN-TIMES.

There is no better way to blunder into war than to adopt the official attitude that we can do no wrong.—Chicago SUN-TIMES.

There is no better way to blunder into war than to adopt the official attitude that we can do no wrong.—Chicago SUN-TIMES.

There is no better way to blunder into war than to adopt the official attitude that we can do no wrong.—Chicago SUN-TIMES.

There is no better way to blunder into war than to adopt the official attitude that we can do no wrong.—Chicago SUN-TIMES.

There is no better way to blunder into war than to adopt the official attitude that we can do no wrong.—Chicago SUN-TIMES.

There is no better way to blunder into war than to adopt the official attitude that we can do no wrong.—Chicago SUN-TIMES.

There is no better way to blunder into war than to adopt the official attitude that we can do no wrong.—Chicago SUN-TIMES.

There is no better way to blunder into war than to adopt the official attitude that we can do no wrong.—Chicago SUN-TIMES.

There is no better way to blunder into war than to adopt the official attitude that we can do no wrong.—Chicago SUN-TIMES.

There is no better way to blunder into war than to adopt the official attitude that we can do no wrong.—Chicago SUN-TIMES.

There is no better way to blunder into war than to adopt the official attitude that we can do no wrong.—Chicago SUN-TIMES.

There is no better way to blunder into war than to adopt the official attitude that we can do no wrong.—Chicago SUN-TIMES.

There is no better way to blunder into war than to adopt the official attitude that we can do no wrong.—Chicago SUN-TIMES.

There is no better way to blunder into war than to adopt the official attitude that we can do no wrong.—Chicago SUN-TIMES.

There is no better way to blunder into war than to adopt the official attitude that we can do no wrong.—Chicago SUN-TIMES.

DON'T DIE FOR PROFIT

Speaking before a conference on industrial safety the other day, President Harry S. Truman spoke sympathetically of the fact that every four minutes of the day a worker is either killed or injured in American industry.

Of course, it's good to call attention to such things and to search for methods to reduce that toll of human suffering. But it's also in order for workers to resolve that they are not going to work, bleed and die for anybody's profit but their own.

There seems to be something disgraceful about facing danger and death for the dividends of an owning class. Certainly, there is a risk in every activity. But it would be easier to bear misfortune on the job if we knew that we were not being used by and for the benefit of some privileged individual.

It has always seemed to us that no man was born to sacrifice himself in another's service. That is a form of slavery that hardly fits with the vaunted dignity of the individual.

And so, while it probably will be impossible to eliminate all accidents, we nevertheless suggest that it would be possible for man to labor for himself and for his co-operative fellow worker in a socialized society and that, while the physical pain of a broken leg under Socialism would be just as great as under capitalism, the damage to the human spirit would be very much less indeed.—Reading LABOR ADVOCATE.

And so, while it probably will be impossible to eliminate all accidents, we nevertheless suggest that it would be possible for man to labor for himself and for his co-operative fellow worker in a socialized society and that, while the physical pain of a broken leg under Socialism would be just as great as under capitalism, the damage to the human spirit would be very much less indeed.—Reading LABOR ADVOCATE.

And so, while it probably will be impossible to eliminate all accidents, we nevertheless suggest that it would be possible for man to labor for himself and for his co-operative fellow worker in a socialized society and that, while the physical pain of a broken leg under Socialism would be just as great as under capitalism, the damage to the human spirit would be very much less indeed.—Reading LABOR ADVOCATE.

And so, while it probably will be impossible to eliminate all accidents, we nevertheless suggest that it would be possible for man to labor for himself and for his co-operative fellow worker in a socialized society and that, while the physical pain of a broken leg under Socialism would be just as great as under capitalism, the damage to the human spirit would be very much less indeed.—Reading LABOR ADVOCATE.

And so, while it probably will be impossible to eliminate all accidents, we nevertheless suggest that it would be possible for man to labor for himself and for his co-operative fellow worker in a socialized society and that, while the physical pain of a broken leg under Socialism would be just as great as under capitalism, the damage to the human spirit would be very much less indeed.—Reading LABOR ADVOCATE.

And so, while it probably will be impossible to eliminate all accidents, we nevertheless suggest that it would be possible for man to labor for himself and for his co-operative fellow worker in a socialized society and that, while the physical pain of a broken leg under Socialism would be just as great as under capitalism, the damage to the human spirit would be very much less indeed.—Reading LABOR ADVOCATE.

And so, while it probably will be impossible to eliminate all accidents, we nevertheless suggest that it would be possible for man to labor for himself and for his co-operative fellow worker in a socialized society and that, while the physical pain of a broken leg under Socialism would be just as great as under capitalism, the damage to the human spirit would be very much less indeed.—Reading LABOR ADVOCATE.

And so, while it probably will be impossible to eliminate all accidents, we nevertheless suggest that it would be possible for man to labor for himself and for his co-operative fellow worker in a socialized society and that, while the physical pain of a broken leg under Socialism would be just as great as under capitalism, the damage to the human spirit would be very much less indeed.—Reading LABOR ADVOCATE.

And so, while it probably will be impossible to eliminate all accidents, we nevertheless suggest that it would be possible for man to labor for himself and for his co-operative fellow worker in a socialized society and that, while the physical pain of a broken leg under Socialism would be just as great as under capitalism, the damage to the human spirit would be very much less indeed.—Reading LABOR ADVOCATE.

And so, while it probably will be impossible to eliminate all accidents, we nevertheless suggest that it would be possible for man to labor for himself and for his co-operative fellow worker in a socialized society and that, while the physical pain of a broken leg under Socialism would be just as great as under capitalism, the damage to the human spirit would be very much less indeed.—Reading LABOR ADVOCATE.

And so, while it probably will be impossible to eliminate all accidents, we nevertheless suggest that it would be possible for man to labor for himself and for his co-operative fellow worker in a socialized society and that, while the physical pain of a broken leg under Socialism would be just as great as under capitalism, the damage to the human spirit would be very much less indeed.—Reading LABOR ADVOCATE.

And so, while it probably will be impossible to eliminate all accidents, we nevertheless suggest that it would be possible for man to labor for himself and for his co-operative fellow worker in a socialized society and that, while the physical pain of a broken leg under Socialism would be just as great as under capitalism, the damage to the human spirit would be very much less indeed.—Reading LABOR ADVOCATE.

And so, while it probably will be impossible to eliminate all accidents, we nevertheless suggest that it would be possible for man to labor for himself and for his co-operative fellow worker in a socialized society and that, while the physical pain of a broken leg under Socialism would be just as great as under capitalism, the damage to the human spirit would be very much less indeed.—Reading LABOR ADVOCATE.

And so, while it probably will be impossible to eliminate all accidents, we nevertheless suggest that it would be possible for man to labor for himself and for his co-operative fellow worker in a socialized society and that, while the physical pain of a broken leg under Socialism would be just as great as under capitalism, the damage to the human spirit would be very much less indeed.—Reading LABOR ADVOCATE.

And so, while it probably will be impossible to eliminate all accidents, we nevertheless suggest that it would be possible for man to labor for himself and for his co-operative fellow worker in a socialized society and that, while the physical pain of a broken leg under Socialism would be just as great as under capitalism, the damage to the human spirit would be very much less indeed.—Reading LABOR ADVOCATE.

And so, while it probably will be impossible to eliminate all accidents, we nevertheless suggest that it would be possible for man to labor for himself and for his co-operative fellow worker in a socialized society and that, while the physical pain of a broken leg under Socialism would be just as great as under capitalism, the damage to the human spirit would be very much less indeed.—Reading LABOR ADVOCATE.

And so, while it probably will be impossible to eliminate all accidents, we nevertheless suggest that it would be possible for man to labor for himself and for his co-operative fellow worker in a socialized society and that, while the physical pain of a broken leg under Socialism would be just as great as under capitalism, the damage to the human spirit would be very much less indeed.—Reading LABOR ADVOCATE.

And so, while it probably will be impossible to eliminate all accidents, we nevertheless suggest that it would be possible for man to labor for himself and for his co-operative fellow worker in a socialized society and that, while the physical pain of a broken leg under Socialism would be just as great as under capitalism, the damage to the human spirit would be very much less indeed.—Reading LABOR ADVOCATE.

And so, while it probably will be impossible to eliminate all accidents, we nevertheless suggest that it would be possible for man to labor for himself and for his co-operative fellow worker in a socialized society and that, while the physical pain of a broken leg under Socialism would be just as great as under capitalism, the damage to the human spirit would be very much less indeed.—Reading LABOR ADVOCATE.

And so, while it probably will be impossible to eliminate all accidents, we nevertheless suggest that it would be possible for man to labor for himself and for his co-operative fellow worker in a socialized society and that, while the physical pain of a broken leg under Socialism would be just as great as under capitalism, the damage to the human spirit would be very much less indeed.—Reading LABOR ADVOCATE.

And so, while it probably will be impossible to eliminate all accidents, we nevertheless suggest that it would be possible for man to labor for himself and for his co-operative fellow worker in a socialized society and that, while the physical pain of a broken leg under Socialism would be just as great as under capitalism, the damage to the human spirit would be very much less indeed.—Reading LABOR ADVOCATE.

And so, while it probably will be impossible to eliminate all accidents, we nevertheless suggest that it would be possible for man to labor for himself and for his co-operative fellow worker in a socialized society and that, while the physical pain of a broken leg under Socialism would be just as great as under capitalism, the damage to the human spirit would be very much less indeed.—Reading LABOR ADVOCATE.

And so, while it probably will be impossible to eliminate all accidents, we nevertheless suggest that it would be possible for man to labor for himself and for his co-operative fellow worker in a socialized society and that, while the physical pain of a broken leg under Socialism would be just as great as under capitalism, the damage to the human spirit would be very much less indeed.—Reading LABOR ADVOCATE.

And so, while it probably will be impossible to eliminate all accidents, we nevertheless suggest that it would be possible for man to labor for himself and for his co-operative fellow worker in a socialized society and that, while the physical pain of a broken leg under Socialism would be just as great as under capitalism, the damage to the human spirit would be very much less indeed.—Reading LABOR ADVOCATE.

And so, while it probably will be impossible to eliminate all accidents, we nevertheless suggest that it would be possible for man to labor for himself and for his co-operative fellow worker in a socialized society and that, while the physical pain of a broken leg under Socialism would be just as great as under capitalism, the damage to the human spirit would be very much less indeed.—Reading LABOR ADVOCATE.

And so, while it probably will be impossible to eliminate all accidents, we nevertheless suggest that it would be possible for man to labor for himself and for his co-operative fellow worker in a socialized society and that, while the physical pain of a broken leg under Socialism would be just as great as under capitalism, the damage to the human spirit would be very much less indeed.—Reading LABOR ADVOCATE.

And so, while it probably will be impossible to eliminate all accidents, we nevertheless suggest that it would be possible for man to labor for himself and for his co-operative fellow worker in a socialized society and that, while the physical pain of a broken leg under Socialism would be just as great as under capitalism, the damage to the human spirit would be very much less indeed.—Reading LABOR ADVOCATE.

And so, while it probably will be impossible to eliminate all accidents, we nevertheless suggest that it would be possible for man to labor for himself and for his co-operative fellow worker in a socialized society and that, while the physical pain of a broken leg under Socialism would be just as great as under capitalism, the damage to the human spirit would be very much less indeed.—Reading LABOR ADVOCATE.

And so, while it probably will be impossible to eliminate all accidents, we nevertheless suggest that it would be possible for man to labor for himself and for his co-operative fellow worker in a socialized society and that, while the physical pain of a broken leg under Socialism would be just as great as under capitalism, the damage to the human spirit would be very much less indeed.—Reading LABOR ADVOCATE.

And so, while it probably will be impossible to eliminate all accidents, we nevertheless suggest that it would be possible for man to labor for himself and for his co-operative fellow worker in a socialized society and that, while the physical pain of a broken leg under Socialism would be just as great as under capitalism, the damage to the human spirit would be very much less indeed.—Reading LABOR ADVOCATE.

Civil Aeronautics Board Hands Out \$8 Million To Big Private Airlines

In the tradition of the American "free enterprise" system, the Civil Aeronautics Board handed out \$8,000,000 in a dole to America's biggest private airlines a few weeks ago. The charity tendered you (as a taxpayer) was paid out to make up for last year's losses. The bulk of the money went to American, Transcontinental and Western Airlines.

Ironically enough, the operating costs of these three and of Eastern Airlines are being studied to learn whether the differences "may be occasioned by uneconomical or inefficient management." Eastern, as the lowest cost operator, was rewarded by not getting any handout.

Meanwhile small private air-cargo and air-coach operators have been ordered by the CAB to stop all "regular" flights. It seems that the "non-skeds" have been too successful. They are now carrying about 1,000 of the 4,000 people who make coast to coast trips every week and charge only \$99 in contrast to TWA's standard \$157.85. The non-skeds are making too good a case against free dole for the large free-enterprise airlines. We eagerly await the NAM's defense of this "free-enterprise," or is it another case of that "soft-socialism?"

'Dental Trust'

The Federal Trade Commission charges that 144 manufacturers and their American Dental Trade Associations have "conspired to eliminate competition" and fix prices on "all products used in the dental profession, such as instruments, appliances, alloys, cement, artificial teeth, drugs and office furniture."

To Tax Indians

Herbert Hoover's commission wants to end tax exemption on Indian lands and give them full participation in the political and civil rights of the country. (It used to belong to them.) In Canada similar measures have been adopted to save the expense of "maintaining the Indians." There are 400,000 Indians in the United States, mostly very poverty stricken.

MEANS BUSINESS

Owner of 1940 Ford would like to correspond with widow who owns two tires. Object matrimony. Send picture of tires.

PEOPLE DO IT

By Henry Jones

Joe Maraghi of Beverly Hills, Calif., got arrested for being drunk and explained that he had just got out of jail for being drunk, and had sold a pint of blood so he could buy another bottle and celebrate his release from jail.

The nations of Europe, their cities still marked by the havoc of war, sign the Atlantic Pact and then ask U.S. for an extra two billion to arm themselves for World War III. It looks as though they were very much like Joe Maraghi.

Atlantic Pact may fool some, but Earl O. Shreve, president of the Chamber of Commerce of the U.S., said that while we were doing it for the cause of peace "it may, instead hasten war."

In fact the chances for war looked so good down Argentine way that the government wants to double the price of beef to Britain because it figures there will be a war soon anyway and a fine market for beef.

Down at Atlanta, Gen. Devers says: "If another war comes weapons of unprecedented destructiveness in the hands of an aggressor may strike civilian and military segments of our population simultaneously. The atom bomb is only one of these weapons."

Secretary Royall tries to cheer us up this way: "If in the first stage of any future war, we should lose all foothold on the Eurasian continent and in North Africa, then a victory—if achieved at all—would require 10 or 20 years of war—or perhaps more."

Sailor: "Don't bother me. I am writing to my girl friend."

Marine: "But why are you writing so slowly?"

Sailor: "She can't read very fast."

Joško Oven, who has just returned from an extended trip to Mexico, will lecture at the next meeting of Branch No. 1, JSF, on April 22. He spent a great deal of time talking to people in different parts of this country, and Mexico, and will have much interesting comment on the present economic situation, and the effect it has on the different people. So, even if you don't regularly attend the meetings, don't fail to attend this one, because you will hear some interesting things. The date is Friday, April 22, at 8:00 p.m. in the conference room of the Slovene Labor Center.

Remodeling work was begun on the Slovene Center last week, and is scheduled to be completed shortly. Remodeling consists of brick-ing-in the basement windows with glass bricks, and the installation of a women's bathroom in the club room. On the second floor, the bar room windows will also be bricked-in, and the wall separating the bar room from the meeting hall will be removed, thus giving added space for meetings and dances.

A new bar is to be installed, and plumbing facilities will be put in to overcome the inconvenience now caused by hauling the water in tubs.

It won't be long before the entire place will look altogether different, and all of you will want to visit it to "inspect" the work.